

Årsrapport 2014

Stavanger biskop og bispedømmeråd

DEN NORSKE KYRKJA

Stavanger bispedømme

Innhold

I	Vurdering frå leiaren	3
II	Introduksjon til verksemda og hovudtal frå denne.....	5
III	Årets aktivitetar og resultat	7
	1. Innleiing om rapporteringa.	7
	2. Mål, indikatorar og resultat på Kyrkjerådet og departementet sine fokusområde.....	9
	2.1. Gudstenestelivet blomstrar	9
	2.2. Dåp og trusopplæring	20
	2.3. Kyrkje og samfunn.....	28
	2.4 Rekruttering og frivillig teneste	36
	3. Utvalde mål frå årsplan 2014	43
	3.1. Misjon.....	43
	3.2. Inkludering.....	45
	3.3. Ungdom.....	48
	4. Vurdering av resultatet i forhold til delmåla i tildelingsbrevet.	50
	5.1. Den norske kirke skal vere ei landsdekkjande, lokalt forankra kyrkje.....	50
	5.2 Den norske kyrkja skal ha ei oppslutning som stadfestar karakteren hennar som folkekyrkje.	50
	5.3 Den norske kyrkja skal formidle evangelisk-luthersk tru og tradisjon og tilby trusopplæring til alle døypte barn.	51
	5.4 Den norske kyrkja skal vere organisert i samsvar med demokratiske prinsipp og verdiar.	51
IV	Styring og kontroll i verksemda.....	53
	1. Ei overordna vurdering av opplegg for styring og kontroll.....	53
	2. Nærmare omtale av vesentlege forhold knytte til styring og kontroll:	53
C)	Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på	54
	Oppfølging av revisjonsmerknadar frå Riksrevisjonen	54
	Fellesføringar i staten	54
	HMS/arbeidsmiljø	54
	Likestilling.....	55
V	Vurdering av framtidsutsikter	56
VI	Årsrekneskap	58
	Leiinga si kommentar til årsrekneskapen 2014	58
	Prinsippnote	60
	Løyvingsrapportering.....	60
	Artskontorrapportering	61

I Vurdering frå leiaren

Totalt sett er Stavanger bispedømmeråd nøgd med resultatet for 2014. Det preger verksemda at det blir gjort stor innsats for å oppfylle fastsette mål frå departementet og Kyrkjerådet.

Departementet har sett mål om at Den norske kyrkja skal vera ei landsdekkjande, lokalt forankra kyrkje. Stavanger biskop og bispedømmeråd har gjennom for 2014 arbeidd ut frå visjonen: Vi er sendt av den treeinige Gud for å dela evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling.

Oppslutninga om gudstenester i bispedømmet er stabil, både når det gjeld hovudgudstenester og andre gudstenester. I Stavanger går deltakinga ned, mens oppslutninga er styrka i Sandnes, Jæren og Dalane. KiFO sin tilstandsrapport viser at Stavanger bispedømme framleis har klart høgast oppslutning om gudstenester. Tala frå SSB viser ei gjennomsnittleg gudstenestedeltaking på sun- og helgedagar på 135 personar. Kvart medlem er gjennomsnittleg på gudsteneste litt over to gongar i året.

Kyrkjelydsarbeidet er stabilt, med mange frivillige medarbeidarar. Talet på frivillige utgjer 3,6 % av medlemmane, noko som også viser at kyrkja er meir enn gudstenestedeltaking. På landsplan er dette gode tal. Samtidig er det mange lokalt som seier at det er vanskelegare å rekruttere frivillige nå enn før, særleg til å vere med på meir ein nokre samlingar.

Vi ser ein fortsatt nedgang i dåpsopplutning, med litt lågare tempo enn før. I 2014 vart det starta eit viktig arbeid med å auka medviten om at dåpstala fell, og det blei sett i gang eit prosjekt for å auke innsats i møte med dåpsforeldre. Dåpstala viser truleg noko av foreldra til dei som nå vert fødte si haldning til folkekyrkja. Den er prega av at dei ikkje har hatt kristendomsundervisning i skulen eller trusopplæring i kyrkja, og av at samfunnet blir meir mangfaldig.

Tala på oppslutning om trusopplæringsarbeidet viser at trusopplæring når mange fleire barn og unge og deira foreldre enn kyrkja gjorde før reforma. Kyrkjelydane melder om spennande møte med barn og unge som ikkje er vane med å praktisere trua. Det utfordrar også dei tilsette til å bruka eit språk som opnar meir enn den tradisjonelle indrekyrkjelege formidlinga.

I trusopplæringsarbeidet er det ei forsiktig auke i talet på frivillige. Mange av trusopplæringstiltaka er på ulike vis knytt til gudstenester. Vi ser at det er gjev ei større breidd av folk som kjem på gudstenester når trusopplæringstiltak blir inkludert i gudstenestelivet.

Pilegrimssatsinga i bispedømmet er ei folkekyrkjeleg satsing. Lanseringsturen for Kystpilgrimsleia sommaren 2014 skapte gode kontaktpunkt med kommunar, prosti og kyrkjelydar langs leia. Det kyrkjelege kulturarbeidet har både eigenverdi og verdi som folkekyrkjeleg verksemd og kontakt mellom kyrkje, kunst og samfunn.

Vi gler over god oppslutning om kyrkjelege tilbod og trusopplæring. Høg aktivitet preger også situasjonen i presteskapet, som i tillegg til stor lokalkyrkjeleg aktivitet også har markert fleire oppgåver med gudstenester og kyrkjelege handlingar enn landsgjennomsnittet. Det utfordrar personalpolitikken i bispedømmet. Presteskapet gjer likevel ein stor innsats som vi er stolte av og glade for, og vi merkar at vi har erfarne prestar.

Til nå har bispedømmet ikkje merka dei varsla utfordringane med rekruttering, men me reknar med at dette snart kjem, ikkje minst sidan mange prestar i bispedømmet nærmar seg pensjonsalder. Dette arbeidet må derfor ha høg prioritet alt nå.

Det er framleis ei uheldig fordeling av kvinner og menn i prestenesta i bispedømmet. Bispedømmerådet har sett inn tiltak ved tilsetjing og dette har gjort at situasjonen har betra seg litt, utan at arbeidet med dette er ferdig.

Den samla ressursbruken var innanfor godkjent tildeling, med eit mindreforbruk det var naturlege årsakar til. For detaljar og vurderingar viser vi til årsrekneskapen i slutten av rapporten.

Stiftsdirektør Åge Bognø gjekk av med avtalefesta pensjon 31.12.2014. Ny stiftsdirektør Jorunn Kraft Vistnes starta 1.1.2015. Denne årsrapporten er det med andre ord ny stiftsdirektør som har leia arbeidet med, men for ein periode ho ikkje sjølv har vore leiar. I det daglege arbeidet med dei ulike områda av biskopen og bispedømmerådet si verksemd er det likevel grunnleggjande kontinuitet.

Stavanger, 1. mars 2015

Berit Espeset
Leiar, Stavanger bispedømmeråd

Erling Johan Pettersen
Biskop

Vandring på Jærstrendene.

II Introduksjon til verksemda og hovudtal frå denne.

Verksemd og samfunnsoppdrag

Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd høyrer inn under Kulturdepartementet og har ansvar for ulike sider ved verksemda til Den norske kyrkja i Stavanger bispedømme.

Stavanger bispedømme vart oppretta i 1925 og har same geografiske område som Rogaland fylke. Stavanger bispedømme er eit av 11 bispedøme i Noreg.

Biskopen og bispedømmerådet sine oppgåver er fastsett i lover, føresegner og anna regelverk fastsett med heimel i statleg lovverk. Mynde og ansvarsområde følgjer m.a. av kyrkjelova, økonomi om verksemdsinstruksen og tildelingsbrevet frå departementet.

Stavanger biskop har innan bispedømet tilsynsmynde for heile den kyrkjelege verksemda, leier prestenesta og er arbeidsgjevar for prestane. Prostane er arbeidsgjevar for prestane i det daglege, og er med på å iverksetje mål og strategiar i bispedømmet.

Bispedømmerådet skal ha si merksemd på alt som kan bli gjort for å vekkje og nærme det kristelege liv i kyrkjelydane. Rådet skal og fremme samarbeid mellom dei enkelte sokneråd og andre lokale arbeidsgrupper innan bispedømet. Bispedømmerådet tilset prostar, kyrkjelydsprestar og spesialprestar. I tillegg er bispedømmerådet arbeidsgjevar for dei tilsette på bispedømmekontoret.

Bispedømmerådet og biskopen har lagt til grunn dei mål og føringar som er gitt av departementet, Kyrkjemøtet og Kyrkjerådet. Visjonsdokumentet og årsplan for Stavanger bispedømme ligg også til grunn for verksemd og aktivitetar.

Visjonen for Stavanger bispedømme er «Meir himmel på jorda». Dei områda som er mest synlege er:

- Gudstenester og kyrkjelege handlingar
- Dåp, trusopplæring og undervisning
- Kyrkjemusikk og kultur
- Misjon
- Diakoni
- Pilegrimsarbeid
- Dialogarbeid
- Inkluderande kyrkjeliv

Gjennom dette ønskjer vi å vere ei tydeleg folkekyrkje.

I Stavanger bispedømme er det 92 sokn med tilhøyrande sokneråd. Det er 27 kommunar, med tilhøyrande kyrkjeleg fellesråd. Biskop og bispedømmeråd sine oppgåver er meint å støtte opp under arbeidet i kyrkjelege fellesråd og sokneråd, og arbeidet skjer i samarbeid med desse. Bispedømet har nært samarbeid med frivillige, kristelege organisasjonar og har eit formelt samarbeid med misjonsorganisasjonane gjennom SMM (Samarbeidsråd for menighet og misjon).

Organisasjonen

Stavanger biskop er Erling J. Pettersen.

Stavanger bispedømmeråd består av 9 valde medlemmar og biskopen.

Biskop og bispedømmeråd har ein felles administrasjon på bispedømmekontoret i Stavanger.

Bispedømmekontoret har adresse Lagårdsveien 44, Stavanger.

Både biskop og bispedømmeråd har delegert mynde til stiftsdirektøren som er dagleg leiar ved Stavanger bispedømmekontor. Bispedømmekontoret har 16 årsverk fordelt på 17 personar.

Utvalde hovudtal¹

Prosti	Tal sokn	Medlemmer i Den norske kyrkja	Tal innbyggjarar
Dalane	7	18484	24333
Domprostiet	9	42749	63121
Haugaland	16	44369	57231
Jæren	12	52647	67175
Karmøy	8	34100	42062
Ryfylke	11	20621	25036
Sandnes	9	51387	73624
Tungenes	12	34039	44739
Ytre Stavanger	8	46717	68980
Sum	92	345113	466302

Volumtal for bispedømet	2012	2013	2014
Tal døypte	4238	3880	3770
Tal konfirmerte	4343	4185	4230
Tal kyrkjelege vigslar²	976	904	948
Tal kyrkjelege gravferder	2799	2703	2616
Tal gudstjenester totalt	5856	5790	5744
Tal gudstenestedeltakarar³	722 297	716 663	718467

Nøkkeltal frå årsrekneskapen*	2012	2013	2014
Tal årsverk	107	109	116
- av desse i presteneste	92	95	99
Samla tildeling post 01	80 976 000	83 304 000	86 524 000
Utnyttingsgrad post 01	100,3 %	99,0 %	99,6 %
Driftsutgifter	81 214 712	82 505 884	86 192 233
Lønsdel av driftsutgifter	84,8 %	86,3 %	86,2 %
Del løn brukt i prestenesta	74,5 %	75,3 %	75,0 %
Lønsutgifter pr årsverk	643 308	653 189	641 037

¹ Medlemstal frå Kyrkerådet. I grunnlaget ligg det nokre få sokn med medlemstal frå 2013, på grunn av problem med medlemsregisteret. Innbyggjartal frå ssb.nå. Innbyggjarane i Stavanger kommune er fordelt på dei to Stavangerprostita etter prosentdelar basert på medlemstala.

² Inkludert forbøn for borgarleg inngått ekteskap (16 i 2014).

³ Total mengd gudstenestedeltakarar

III Årets aktiviteter og resultat

1. Innleiing om rapporteringa.

Den norske kyrkja har eit samfunnsoppdrag, som følgjer av både politiske mål og lovbestemte oppgåver. Samtidig er Den norske kyrkja ei kyrkje, med eit teologisk grunnlag og teologisk bestemte mål. Kyrkja er derfor samtidig underlagt politisk styring og sjølvstendig som trussamfunn, slik mange lover og rammeverk for kyrkja seier.

Tildelingane til kyrkja skal derfor samtidig oppfylle definerte politiske mål og støtte kyrkja som trussamfunn generelt. Målformuleringar frå staten og departementet sin delegasjonspraksis og forvaltning stadfester også dette.

Årsrapporten handlar om spesifikke, klart definerte mål. Den skal rapportera på mål og indikatorar frå tildelingsbrevet og på mål og indikatorar frå kyrkjerådet. Tradisjonelt skal rapporten også ta opp mål frå bispedømmet sin eigen årsplan. For denne årsrapporten har departementet gjeve klare retningslinjer for kva som er sentralt og skal vere med i årsrapporten.

Dette innebér at deler av måla i årsplanen for 2014 og deler av verksemda til biskop og bispedømmeråd ikkje fell innanfor horisonten til årsrapporten. Det betyr ikkje at desse områda ikkje er viktige eller forankra i legitime kyrkjelege mål, men dei er utanfor det departementet og Kyrkjerådet ønskjer å fokusere på i denne samanhengen. Årsrapporten kan derfor ikkje lesast som ein rapport om alt biskop og bispedømmeråd gjer, sjølv om han handlar om mykje som er sentralt.

I årsrapporten skal det rapporterast både på departementet sine mål og indikatorar frå tildelingsbrevet og på Kyrkjerådet sine mål og indikatorar. Desse er i stor grad samordna, utan å vere heilt identiske, også der dei overlappar. Saman med årsplanen gjev dette tre kjelder til målformuleringar og indikatorar. Det er også bestemt at mål og indikatorar som gjeld 2015 skal brukast til å rapportera for 2014. Nye mål for 2015 har ikkje utan vidare vore prioritert i 2014, men vi vil likevel beskrive situasjonen som blir utgangspunktet for arbeidet med desse måla.

Nokre av målformuleringane og indikatorane gjeld satsingsområde der bispedømmeråd og biskop deler ansvar med andre kyrkjelege organ, dels med Kyrkjerådet og dels med dei lokale kyrkjelydane. Bispedømmerådet har eit ansvar for å samordna rapporteringa frå verksemda i kyrkjelydane overfor Kyrkjerådet og departementet. Rådet og biskopen har også funksjonar ovafor sokna, men nokre gangar speglar rapporteringa at det er på andre nivå, nasjonalt eller lokalt, at ein må setje inn tiltak. Bispedømmerådet eller biskopen har ikkje alltid mynde til å styra innretning og nivå på satsinga, også på område målformuleringar og indikatorar for årsrapporten siktar inn mot.

Ei anna utfordring for rapporteringa, som gjeld fleire område, er at det ikkje alltid er godt samsvar mellom målformulering og indikator. Vi tolkar dette i ramma av at rapporteringssystemet er under utvikling, og søkjer å treffa intensjonane bak formuleringane lojalt.

Det er heller ikkje alltid tilgjengelege tal som kan brukast til å sjå om målet er oppnådd, slik at indikatoren blir snever i forhold til målformuleringa. Der dette slår ut i rapporten er det ofte kommentert. Vi forstår målformuleringa som det primære, og at indikatoren ikkje må snevre inn forståinga av denne slik at viktige forhold fell utafor.

Bispedømmet har sett at å basere seg på Kyrkjerådet sine mål og og ikkje konsekvent rapportera i detalj på alle område frå årsplanen for 2014 gjev det resultatet som blir mest dekkjande og samsvarer best med bestillinga. Vi har likevel teke med nokre punkt frå årsplanen som vi meiner høyrer med.

Departementet sine mål og indikatorar er inkluderte i Kyrkjerådet sine, om enn i ei anna rekkefølge. For å likevel sikra oss at målformuleringane frå departementet blir skikkeleg kommentert, kjem det eit oppsummerande avsnitt om dette til slutt i denne seksjonen.

Frå eit av dei kyrkjelege arrangementa ved grunnlovsjubileet.

2. Mål, indikatorar og resultat på Kyrkjerådet og departementet sine fokusområde.

2.1. Gudstenestelivet blomstrar

2.1.1. Gudstenestetilbod

- Delmål: Tilbodet om gudstenester blir halde oppe (Kyrkjerådet)
Den norske kyrkja skal vere ei landsdekkjande, lokalt forankra kyrkje (departementet)
- Indikator: Gudstenestefrekvens på sun- og helgedagar.

Innleiing

Gudstenestetilbodet i bispedømmet heng først og framst saman med ressursituasjonen. Bispedømmerådet har gjort ein avtale med Presteforeninga om kor mange sundagar i året prestane kan ventast å ha gudsteneste på fleire tider og stader. Dermed blir tilbodet på sundagar ein funksjon av kor mange prestar ein har i bispedømmet.

Politisk sett blir gudstenestetilbodet fyrst og framst styrt etter storleiken på sokna. Slik er det også elles i landet. Gudstenesteforordninga er lagt opp slik at sokn som har lik struktur skal ha liknande gudstenesteforordning, eventuelt forsiktig justert ut frå nivå på gudstenestedeltaking. Forordninga blir lagt opp for å nå målet om å vere til stades over alt i bispedømmet.

Resultat

I 2014 var det 5744 gudstenester i bispedømmet. 4320 av desse, om lag tre av fire, var på sun- og helgedagar. Av dei 1423 andre gudstenestene, var 313 gudstenester på institusjon og 410 gudstenester for skule- og barnehagar.

Utvikling

Samanlikna med 2013 var det 46 færre gudstenester i 2014. Det har vore nokre fleire gudstenester på sun- og helgedagar, og nokre færre andre gudstenester.

Både skule – og barnehagegudstenester har det blitt litt færre av. Fire barnehagegudstenester og 9 skulegudstenester er blitt borte.

Mest verdt å merke seg er det at det har blitt 26 færre ungdomsgudstenester, ein nedgang på over ti prosent. Den gjennomsnittlege deltakinga på ungdomsgudstenester har gått opp frå 93 til 102. Dette kan bety at det er nokre av dei dårlegast besøkte ungdomsgudstenestene som er blitt borte. Det betyr samtidig også at tilbodet om ungdomsgudstenester truleg ikkje er godt nok, sidan interessa verkar stor.

Tiltak, resultat og vurdering

Mål for gudstenestetilbod er ei ny formulering og ein ny indikator for 2015. Det har derfor ikkje vore eit fokusområde for 2014.

Vi kjenner likevel til at Stavanger bispedømme har ei stram gudstenesteforordning samanlikna med andre bispedømmer. Til dømes har vi måtta redusera forordninga i skulen sine feriar. Nokre sokn i distrikta har måtta redusere forordninga meir enn dei ønskjer lokalt. Når vi ser på deltaking på gudstenester utanom hovudgudstenester, ser vi også at det, fleire stader i bispedømmet, finst større interesse for gudstenester enn det den lokale kyrkjelyden har kapasitet til eller prioriterer å tilby.

Når gudstjenestereformen har lagt opp til fleire medarbeidarar i kvar gudsteneste, seier prestane at førebuingane blir noko meir omfattande. Det påverker også kapasiteten til å halde gudstenester.

Biskopen forordner kor mange gudstenester det skal vere på sun- og helgedagar. Alle sokn skal tilby gudstenester for dei skulane og barnehagane som ønskjer det. Elles er det lokale prioriteringar som avgjer gudstenestetilbodet. Det oppfatter vi som ei god ordning, som gjer det mogleg for sokna å utøve det sjølvstendet dei skal ha, mellom anna i den strategiske innretninga av kyrkjelydsarbeidet. Det betyr imidlertid at det ikkje utan vidare er problematisk om talet på andre gudstenester går noko ned, slik at indikatoren truleg ikkje bør tolkast for stramt. Målet om å halde gudstenestetilbodet oppe må sjåast saman med andre kyrkjelege mål og strategiar.

Endringar i strategiar og tiltak

Tidelingsbrevet sitt økonomiske krav til effektivisering og sentrale føringar som gav eit dyrt lønnsoppgjer, har endra den forventa balansen i bispedømmet sine budsjett. Bispedømmerådet har derfor sett at det er behov for nedskjæringar for å ikkje gå med underskudd. Rådet har sett etter andre moglegheiter for kutt, men ser at det kan bli nødvendig å kutte i verksemda for å skapa økonomisk balanse. Eit av tiltaka er å sjå på gudstenesteforordninga.

Det kan derfor bli nødvendig å kutte noko i gudstenestetilbodet i bispedømmet, ut frå økonomiske omsyn. Ei viktig premis for dette arbeidet vil då vere å ikkje gå bort frå prinsippet om å vere ei kyrkje som er til stades over alt i bispedømmet. Samtidig ser vi at tilbodet kan bli redusert meir enn etterspurnaden tilseier, og til eit klart lågare nivå på gudstenestetilbodet i tilsvarande kyrkjelydar enn det vi kjenner til at andre bispedømmer har.

Altertavla i Orre gamle kyrkje

2.1.2. Oppslutning om gudstenester

Delmål: Gudstenestene får auka oppslutning.

Indikator: Gudstenestedeltaking (Kyrkjerådet)
Prosentvis endring i gudstenestedeltaking. (Departementet)

Innleiing

På dette punktet har Kyrkjerådet gudstenestedeltaking som ein generell indikator. Det finst mange tal for gudstenestedeltaking, fordelt på ulike typar gudstenester. Departementet spør etter prosentvise endringar.

Vi trur det er hensiktsmessig å sjå på meir enn prosentvise endringar for å få eit godt bilete av gudstenestedeltakinga og vil sjå på nokre sentrale indikatorar for gudstenestelivet i det følgjande.

Resultat

Når det gjeld gjennomsnittleg deltaking på hovudgudstenester, er tala stabile. Både i 2013 og 2014 var det i snitt 135 deltakarar på hovudgudstenester. Gjennomsnittleg deltaking på alle gudstenester er også likt året før, med 123 deltakarar i snitt.

Talet på gudstenestedeltakarar totalt er også stabilt, med ei lita auke på 0,2 %. Til trass for eit litt lågare tilbod, har det ikkje gått ut over den totale deltakinga. Det betyr både at reduksjonen i tilbod ikkje har fått dramatiske følgjer, og det betyr at interessa for gudstenester er god, relativt sett. . Nedgangen i deltaking er altså litt større enn nedgangen i tilbodet. Deltakinga på sun- og helgedagar har også gått forsiktig opp.

Utvikling

Her er den historiske utviklinga i gudstenestedeltaking:

Gudstenester							
	2010	2011	2012	2013	2014	Utvikling 2013-14	Utv %
Kor mange sun- og helgedagsgudstenester	4524	4389	4364	4294	4320	26	0,6 %
Deltakarar, sun- og helgedagar	602181	610716	584819	579855	581539	1684	0,3 %
Kor mange gudstenester totalt	6188	5911	5856	5790	5726	-64	-1,0 %
Deltakarar, alle gudstenester	748587	756577	722297	716663	718467	1804	0,2 %
Nattverdgdustenester	2578	2579	2698	2935	2937	2	0,1 %
Nattverdgjestar	151205	161525	165932	177996	180031	2035	1,3 %

I 2011 blei gudstenesteforordninga tilpassa talet på prestestillingar, noko som gav ein reduksjon. Sidan dette har talet på sun- og helgedagsgudstenester vore relativt stabilt. Talet på deltakarar totalt på desse gudstenestene var spesielt høgt i 2011, truleg grunna hendingane 22. juli, men har elles vore stabilt. Det same gjeld deltakinga totalt. Begge deler gjekk så vidt opp frå 2013 til 2014.

Nattverddeltakinga går også opp.

I dei fleste prostia har talet på gudstenestedeltakarar på sun- og helgedagar gått opp, medan det har gått ned i Stavanger og Ryfylke. Nedgangen i Stavanger er fordelt på omtrent halvparten av sokna, medan nokre har stabil eller aukande oppslutning. Det ser altså ut til at gudstenestelivet i Stavanger til dels er under press.

Størst oppgang finn vi sør i Rogaland, i Sandnes, Jæren og Dalane. Særleg i Sandnes og Jæren er det sterk kultur for å satsa på kyrkjelydsutvikling, og det kan sjå ut som om dette gjev gode resultat.

Tiltak og resultat

Etter ein periode med sterkt fokus på gudstenestereform og liturgiske ordningar, avtala prostemøtet ved overgangen til 2014 at kvar prost skal ha fokus på dette, som lokal strategisk leiar.

I samråd med prostane valde biskopen å utvide godkjenningsrama for lokale grunnordningar med eitt år, til desember 2015. Bakgrunnen for dette var at kyrkjeydane skulle få betre tid til å prøve ut og gjere erfaringar med sine lokale grunnordningar. Ut frå statistikken er det ikkje grunnlag for å seie at ny gudstenesteordning i seg sjølv har hatt nemneverdig innverknad på gudstenesteopplutninga.

I 2014 har også biskopen fulgt opp kompetanseplanen ved å setja i gang med vidareutdanning i forkynning for alle prestar. Det blei utarbeidd eit konkurransegrunnlag, og alle dei tre store teologiske utdanningsinstitusjonane leverte inn tilbod. Tilbodet frå MF svara best til dei økonomiske og innholdsmessige bestillingane, og i siste kvartal i 2014 starta rundt 110 prestar, inkludert nokre spesialprestar og prestar tilsette av fellesråd, på eit opplegg kalla «Brant det ikke i våre hjerter», som vil gje 10 studiepoeng til alle som gjennomfører, noko nesten alle prestar kjem til å gjere. Prosjektet fokuserer både på førebuing av preiker, munnleg formidling og teologisk arbeid med bodskapen.

Kommentar til risikovurdering 2014

I årsplanen for 2014 finst det fleire konkrete tiltak som ikkje er setje i verk, men som kan brukast vidare i arbeidet med gudstenester. Det er den grunnleggjande opplutninga om kristen tru og fellesskapet rundt gudstenestene som er dei største risikofaktorane. I vidareutdanninga om forkynning blir det arbeid med formidling og innhald i gudstenestene, noko vi trur dei som kjem til gudsteneste vil få glede av. Fellesskapet er meir noko som blir skapt lokalt.

Vurdering av resultatet

Det er ikkje sjølvsgatt at opplutninga om gudstenester held seg stabil. Vi gler oss derfor over at opplutninga ser ut til å halde seg, også i møte med press frå konkurrerande aktivitetar. Samtidig er gudstenesta så viktig for kyrkja at vi ikkje vil slå oss til ro. Gudstenesta er eit prioritert satsingsområde som vi ønskjer å ha fokus på uavhengig av dei konkrete resultatata, men resultatata kan, sjølv om det er komplisert å sjå årsaker gjennom tal, hjelpe oss å finna retning og intensitet på tiltak.

Endringar i strategiar og tiltak

I 2015 vil ein halde fram med vidareutdanning i forkynning for alle prestar i bispedømmet. Vi reknar dette som er ei investering som kan betre kvaliteten på både gudstenester og kyrkjelege handlingar, noko som igjen kan påverke opplutninga.

På prestekonventet i 2015 vil vi også fokusere på gudstenesteregi og på presten si rolle som liturg, i nært samarbeid med kyrkjemusikarane.

Eit tredje tiltak i 2015 er å kvalitetssikre arbeidet med ny godkjenning av lokale grunnordningar. Dette skal til dømes skje gjennom regionale kurs, med særskilt fokus på liturgisk musikk.

2.1.3. Fleire vel kyrkjeleg vigsel

Mål: Fleire vel kyrkjeleg vigsel

Indikator: Talet på vigsler.

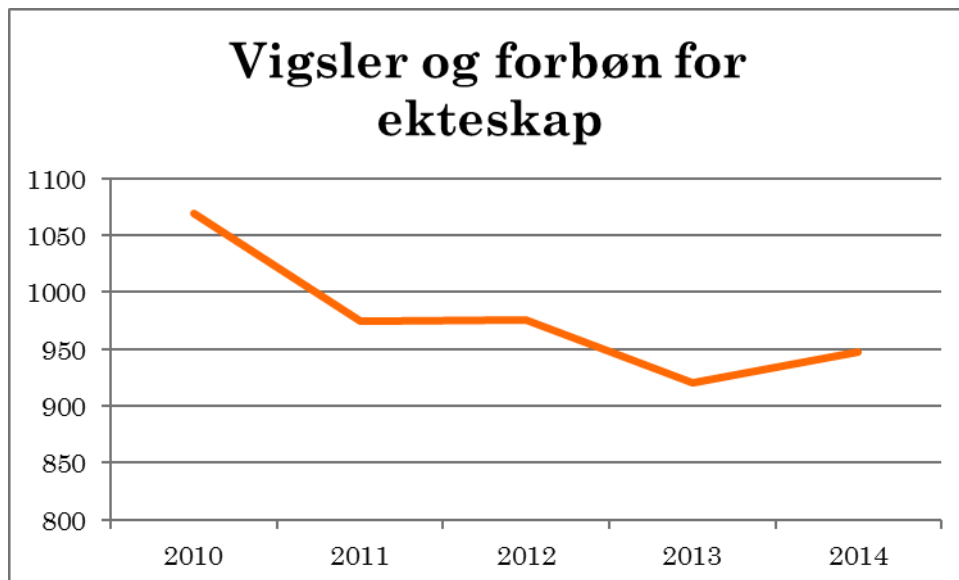
(Prosentvis endring i tal kyrkjelege vigsler (tildelingsbrevet)

Resultat

Frå 2013 til 2014 stoppa nedgangen i talet på vigslar og forbøn for borgaleg inngåtte ekteskap opp. Talet auka med 2,6 %, frå 920 til 948.⁴

Utvikling

Utviklinga er sett opp i diagrammet nedafor. Nedgangen har flata ut, og kanskje ser utviklinga ut til å stabilisera seg. Det er normalt at det er variasjonar frå år til år, men vi ser positivt på at tala for 2014 er betre enn for 2013.

Ferske tal for korleis vigslar blir fordelt mellom kyrkja og andre aktørar har vi ikkje tilgang på. Tala for 2013 viste at 37,2 % av alle par gifta seg i kyrkja.

Tiltak og resultat

Når det gjeld kyrkjeleg vigsel, skjer det viktigaste arbeidet lokalt. Korleis kyrkja lokalt møter par som ønskjer kyrkjeleg vigsel, er heilt avgjerande for den enkelte kyrkjelyd sitt omdømme i lokalmiljøet. Her handlar det ikkje minst om, så langt det lar seg gjere, å møte dei ønska par har for tidspunkt og involvering.

Dersom ein ser på faktorar som på bispedømmenivå kan ha verka inn på utviklinga når det gjeld kyrkjeleg vigsel, er spørsmålet om utandørs vigslar stadig tilbakevendande. Fleire utandørs vigselstader vart godkjende av biskopen i 2013.

Gjennom vigslar møter kyrkja mange i alderen 18-30 år. Det gjer vigslene til eit viktig møtepunkt med ei gruppe kyrkja elles har relativt sett mindre kontakt med enn andre aldersgrupper.

I korleis vigslene fordeler seg mellom kyrkjelydane, ser vi heilt klart at kyrkjebygget har mykje å seia. Kyrkjebygg som ikkje har eit sakralt preg har knapt vigslar, mens middelalderkyrkjer i stein er svært populære, saman med dei tradisjonelle langkyrkjene i tre og nokre av dei nyare kyrkjene som kombinerer arbeidskyrkjene sine ideal om mangfaldig bruk med sterke kyrkjerom som gjev gode estetiske rammer for gudstenester og kyrkjelege handlingar.

⁴ I både 2013 og 2015 var 16 av desse forbønshandlingar.

Vurdering av resultatet

Det er gledeleg at ein har hatt ei uke i tal på vigslar frå 2013 til 2014. Samtidig er det urovekkande at kyrkja sin del av vigslene har falt med 10% sidan 2004. Frå kyrkja si side kunne gjerne andelen vore mykje høgare. Likevel kan ein forstå at det er populært å gifte seg i utlandet, eller med enklare rammer enn det kyrkjeleg vigsel tradisjonelt sett gjer. Kyrkja sitt tilbod er likevel viktig for mange, sjølv om kyrkja ikkje dominerer like mykje som ved andre høgdepunkt i livet.

Endringar i strategiar og tiltak

Kyrkja har ikkje tradisjon for å jobbe med «marknadsføring» av vigslar. Med den negative utviklinga ein ser over tid, kan ein vurdere om det er på tide å gjera noko liknande som ein prøver med dåp.

Det viktigaste arbeidet når det gjeld kyrkjeleg vigsel, vil likevel framleis skje lokalt. Mange prestar nemner høvet til å gifte seg som eit positivt tilbod i samband med dåp, og det kan vi gjerne halda fram med. Det er ikkje uvanleg at nokon vel å kombinera dåp og bryllup.

Egersund kirke

2.1.4. Gravferd

Mål: Oppslutninga om kyrkjeleg gravferd blir halden oppe

Indikator: Talet på kyrkjelege gravferder (Kyrkjerådet)

Kyrkjelege gravferder i prosent av talet på døde (Departementet).

Innleiing

Kyrkjerådet og departementet har ulike indikatorar for denne målformuleringa. Kyrkjerådet sin viser kor mange gravferder som skjer i kyrkja, medan departementet sin viser kyrkja sin andel av alle gravferder.

Ein kan også spørje seg om målformuleringa tek omsyn til at samansetninga av befolkninga endrar seg. Ut frå at ein veksande del av befolkninga høyrer til andre religionar, vil det ikkje vere naturleg at andelen kyrkjelege gravferder held seg like høg. Sjølv om kyrkja er open og universell av natur, er det knapt nokon som vil hevda at kyrkja bør satsa offensivt på at muslimar, buddhistar, human-etikarar og katolikkar skal få ei luthersk gravferd.

Resultat

Det var 165 færre gravferder i kyrkja i Stavanger bispedømme i 2014 enn i 2013. Det er ein nedgang på 5,7%. Nedgangen i andelen kyrkjelege gravferder var på to prosent.

Utvikling

Gravferd							
	2010	2011	2012	2013	2014	Utvikling 2013-14	Utv %
Gravferd	2881	2823	2799	2703	2538	-165	-5,7 %
Døde	3063	3057	3089	3038	2914	-124	-4,0 %
Gravferdsprosent	94,1 %	92,3 %	90,6 %	89,0 %	87,1 %	0	-2,0 %

I tidlegare årsrapportar har vi ikkje hatt oppdaterte tal på døde for det siste året. Det er tilgjengeleg nå.

Vi kan sjå at både talet på gravferder og kyrkja sin andel av gravferdene har gått ned dei siste fem åra, med litt under to prosent kvart år. Noko av dette skuldast innvandring. Andelen av befolkninga i Rogaland som har innvandrarbakgrunn har auka med om lag ein prosent i året.

Det kjem også fleire tilbod om livssynsnøytral gravferd. I 2012 kom det også ein statleg, livssynsnøytral gravferdsseremoni. Gravferdsbyråa fortel også at nokon vel heilt private seremoniar og markeringar, sjølv om dette ikkje er veldig vanleg enno. I det siste har også nokre gravferdsbyrå utvida tilbodet sitt med eigne seremoniar.

Tiltak og resultat

Kyrkja har kontakt med gravferdsbyråa lokalt og nokre gongar regionalt. Gjennom dette får kyrkja informasjon om dei etterlatte og byråa sine ønske, og om aktuelle utviklingstrekk. Kyrkja kan også koordinera samarbeidet med gravferdsbyråa.

Signal i brukarundersøkingar frå DIFI om at folk opplever at kyrkjeleg tilsette og lokale kyrkjelydar møtar dei på ein god måte, er ei viktig tilbakemelding om korleis mangfaldet av dei som vel kyrkjeleg gravferd kjenner seg møtt.

Elles pågår det samtalar om korleis kyrkja skal møte ulike ønske for gravferdene. Nokre ønske frå dei pårørande kan vere vanskelege å oppfylle, viss dei kjem i konflikt med ordningane. Det mest synlege er ønsket om å bruka innspelt musikk i staden for orgel.

Oppslutninga om kyrkjeleg gravferd er høgare enn medlemsprosenten. Det speglar både at kyrkjeleg gravferd er ein sterk norsk tradisjon og at det mange stader ikkje finst alternativ folk er trygge på. Samtidig trur vi at sjølv om nokre stemmer ønskjer seg alternativ, så møter kyrkja folk på ein slik måte at dei aller fleste opplever gravferda som ei trygg og naturleg ramme rundt tapet av sine nærmaste.

Det ligg i saka at det knapt er naturleg å driva aktiv marknadsføring for kyrkjeleg gravferd. Det er ikkje problematisk at folk vel alternative ordningar, viss det er naturleg ut frå deira ønske og livssyn. Kyrkja sitt viktigaste mål må vere at kyrkjelege gravferder framleis skal møta dei sørgande på ein god måte, med omsorg, respekt for den einskilde, kvalitet på i gjennomføringa av gravferda og ei tilrettelegging av evangeliefremidlinga som står godt til situasjonen og dei som er med.

I møte med trenden om fleire personlege innslag i gravferder, er det viktig med ei god balanse mellom kvalitet og brukartilpassing. Samtalar om dette pågår stadig.

Endringar i strategiar og tiltak

Videreutdanninga i forkynning har også fokus på forkynning ved kyrkjelege handlingar. Samtalar om gravferd følgjer vi opp i prostemøte og andre relevante fora.

Nedgangen i oppslutning kan likevel gje grunnlag for å vurdere om det som i mange år har vore eit område som har stått så sterkt at det ikkje har trengt spesiell oppfølging, nå kan få meir fokus. Noko av utviklinga er naturleg, men det er viktig at kyrkja held på den høge prioriteringa av å ta vare på dei som mister nokon på ein god og relevant måte.

Avdelingsleiar Morten Sandland på ungdomstinget.

2.1.5. Kultur

Mål: Kyrkja gjev rom for ulike kunst- og kulturuttrykk

Indikator: Talet på konsertar og kulturarrangement i kyrkjene.

Innleiing

I Kyrkjerådet sine mål og indikatorar, er kultur plassert under gudstenesteliv. Gudstenesta har ei kulturell side, og gudstenesta kan vere ein arena for kulturverksemd. Samtidig er kyrkjeleg kulturverksemd mykje meir enn det som skjer i gudstenesta, slik at å plassere kultur her kan vere misvisande. Vi har likevel valt å følgja kyrkjerådet sitt oppsett.

Talet på konsertar og kulturarrangement er indikator på kulturfeltet. Det er også ei avgrensing, og inneber at resultatindikatoren kun fortel om ei side av den kyrkjelege kulturverksemda.

Målformuleringane seier at den skal vere mykje breiare enn det indikatoren handlar om.

Resultat

Når ein avgrensar indikatorane for kulturfeltet til å være konsertar og kulturarrangement, er det viktig å vere klar over kva ein då utelet. I vårt bispedøme er det 128 barnekor med 3211 registrete medlemar og 71 vaksenkor med 1506 medlemar. Gjennom korarbeidet vert det gitt utstrakt musikalsk opplæring og kora deltek på gudstenester i tillegg til konsertar. Dei fleste kyrkjelydane har også ein profesjonell musikal gjennom kyrkjemusikaren som arbeider der.

Arrangement	2011	2012	2013	2014
Konsertar i regi av kyrkjelyden	463	478	399	415
Publikumstal	53 942	53 028	57 275	55 402
Konsertar i regi av andre	300	246	253	269
Publikumstal	63 731	59 626	51 150	59 763
Andre kulturarr i regi av kyrkjelyden	250	219	152	212
Publikumstal	29 961	25 536	19 269	22 096
Andre kulturarr i regi av andre	36	66	66	58
Publikumstal	8 459	11 573	1 060	22 643
Kulturelle arrangement totalt	1 049	1009	870	954
Totalt publikumstal på kulturelle arrangement	156 093	140 763	128 754	159 904

Tal frå kyrkjelydane over konsertar og kulturarrangement syner at kyrkjene er viktige arenaer for kultur. Det er, ikkje overraskande, klar overvekt av konsertar framfor andre typar kulturarrangement. I «Tilstandsrapport for Den norske kyrkje 2014» frå KIFO blir det poengtert at kyrkja er den nest mest brukte, og den mest voksande kulturarena. Talet på framførte samla sett er på same nivå som framførte på Rikskonsertane.

Utvikling

Generelt ser vi at tala varierer noko frå år til år. Det er naturleg at det er noko variasjon i kor mange konsertar og kulturarrangement ein gjennomfører kvart år. Vi ser samtidig at det er utfordringar i den enkelte kyrkjelyd for korleis ein registrerer dei ulike arrangement og fører ned talet på publikum. Ei anna utfordring er kva ein reknar som kulturarrangement, og her ser me at kyrkjelydane tenkjer ulikt.

Når vi ser på utviklinga, ser vi at talet på publikum er stort for 2014. Det var spesielt lågt i 2013, og det kan skyldas at eit par store arrangement ikkje er tatt med i statistikken.

KIFO opererer med gjennomsnitt tal på publikum per kulturarrangement. Om vi gjer det same, ligg me godt over landsgjennomsnittet kvart år.

I 2012 ligg landsgjennomsnittet på 127, mens vi har 140. I 2013 var landsgjennomsnittet på 122, men vi hadde 148. For 2014 har vi ikkje fått tall på landsgjennomsnittet endå, men for oss ligg det på 168.

Tiltak og resultat

Utover målet som er gitt frå Kyrkjerådet har hovudfokuset innan kulturfeltet i Stavanger bispedømeråd vore knytt til kompetanseheving. Det har vore både fagleg fordjuping og inspirasjon for kyrkjemusikarane, og arbeid for å auka kompetansen og medvitet blant tilsette og frivillige i kyrkjelydane for kunstens og kulturens rolle og funksjon i kyrkja.

Det viktigaste tiltaket for å styrkje og fornye kyrkjemusikken var gjennomføring av Norsk kyrkjemusikksymposium i september 2014. Dette var ein nasjonal konferanse som vart arrangert for fyrste gong i 2014. Den vart lagt til Stavanger og Norsk orgelfestival. Stavanger bispedømeråd var med i planlegging og gjennomføring av symposiet. Det samla 91 deltakare frå heile landet, 23 av desse arbeidar i Stavanger bispedømme. Symposiet bestod av foredrag, ulike konsertar, meisterklasse med Olivier Latry, kantor i Notre Dame, fleire seminar og kantategudsteneste med framføring av Bach-kantate med kor og orkester. Ein stor fordel ved å arrangere ein nasjonal konferanse på denne måten, var at vi kunne tilby eit breitt og faglig svært godt program. Deltakarene kunne og utveksle erfaringar frå ulike deler av landet. Tilbakemeldingane frå deltakarene var svært gode.

Vidare vil vi trekkje fram to tiltak som har hatt som mål å auke kompetansen og medvitet for kunsten si rolle og funksjon i kyrkja. Våren 2014 besøkte vi alle sokneråd i Ytre Stavanger prosti saman med prost. Tema for samtalen med soknerådet var «Kunsten og kulturens rolle og funksjon i kyrkjelyden». Etter ei innleiing om tema vart det samtalt om tema kor kyrkjelyden delte erfaringar og tankar dei hadde. I samarbeid med kyrkjeværjen i Stavanger inviterte vi til inspirasjonssamling for kulturfeltet ein kveld i oktober. Her kom daglege leiarar, frivillige frå kulturutval, kyrkjemusikarar, prestar og andre.

Gjennom heile året har det også vore arbeid mykje med grunnlovsjubileet. Sidan kyrkja hadde ein sentral plass i Noreg i samband med samlinga av folkevalde til Eidsvoll våren 1814, har mange av kyrkjelydane løfta fram si rolle i denne historia gjennom ulike kulturarrangement.

Kommentar til risikovurdering 2014

Når det gjeld i kva grad kyrkjelydane har kunnskap om og forståing for at det er viktig å nytte eit mangfald av «språk» og kulturuttrykk i kyrkja, er risikovurderinga framleis alvorleg. Vi må fortsetje arbeidet med å skape ei forståing for dette, og for den kompetansen og kvaliteten den profesjonelle kyrkjemusikaren har. Dersom ein ikkje gjer dette, kan ein få ei kyrkje som er fattigare i sine kultturuttrykk og ein kan risikere at den profesjonelle kyrkjemusikaren forsvinn frå kyrkja.

Vurdering av resultatet

Kyrkjene i Stavanger bispedøme som heilskap gjev i dag rom for ulike kunst- og kulturuttrykk, samtidig som det er skilnad mellom kyrkjelydane på kva kunst- og kulturuttrykk ein gjer plass i dei ulike kyrkjene. Det er klar hovudtyngde på konsertar og musikk blant kulturarrangementa. Dette er naturleg, sidan det i kyrkja er lang tradisjon for å ha profesjonelle kyrkjemusikarar.

Vi meiner likevel at tiltaka vi har gjort, har vore med å bidra positivt til å auke medvitet og tenkinga kring kva uttrykk ein gjer rom og at ein har både eit ansvar for og oppdrag om å forvalte ein kulturarv.

Endringar i strategiar og tiltak

Styrkje og fornye kyrkjemusikken: Vi ser at det er behov for å ha fokus på kva forventningar som er i kyrkjelydane til kyrkjemusikken og kyrkjemusikaren. Det er viktig at fagsamlingane for kyrkjemusikarane er med å bidreg til å møte desse forventningane. Vi vil derfor ta dette med når innhaldet for fagsamlingane vert fastsett. Vi vil og utforde Kyrkjerådet til å være i dialog med

kyrkjemusikkutdanningane i landet, så ein sikrar at ein gjennom denne får kompetanse til å møte forventningar og behov i kyrkja i dag.

Kyrkja som forvaltar av- og arena for ulike kunst- og kulturuttrykk: Vi ser at det er behov for å arbeide med dette på ein vidare måte, mot fleire målgrupper. Det vil framover være viktig å ha dette som tema for dei nye sokneråda og finne arenaer for å setje dette på dagsorden for dei andre tilsette i kyrkjene. Det er ønskeleg å skape arenaer kor kyrkjemusikaren og andre tilsette er saman om dette temaet. Vi ser også at det er behov for å ha fokus på viktigheten av gode rutinar rundt rapportering av tal for kulturarrangement i våre møter med kyrkjelydane.

Kantor Ernst Monsen og Gausel kyrkjekor

2.2. Dåp og trusopplæring

2.2.1. Døypete av tilhøyrande barn

Delmål: Oppslutninga om dåp aukar

Indikatorar: Døypete av tilhøyrande barn

Resultat

Målet for dåp er ambisiøst. Her er utviklinga i dåpstal dei siste fem åra.

Dåpsprosent i Stavanger bispedømme 2008-2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Døypete i årskullet	4318	4373	4024	3937	3676
Døypete og tilhøyrande i årskullet	4869	5100	4827	4808	4559
Fødte i årskullet	6363	6473	6234	6306	6159
Dåpsprosent av kyrkjetilhøyrande	88,7 %	85,7 %	83,4 %	81,9 %	80,6 %
Dåpsprosent av fødte	67,9 %	67,6 %	64,5 %	62,4 %	59,7 %
Prosentvis nedgang i dåpsprosent		3,3 %	2,8 %	1,8 %	1,5 %

Tala er henta frå medlemsregisteret, og gjeld døypete i kvart årskull. Mange barn fødte i 2014 vil bli døypete i 2015, slik at 2013 er det siste årskullet som kan vise utviklinga.

Utvikling

Vi ser at dåpstalet jamnt går ned, men at den prosentvise nedgangen var større i starten på perioden. Rundt fire av fem kyrkjemedlemmar døyper nå barna sine.

Tiltak og resultat

Sandnes kyrkjelege fellesråd tok i 2014 initiativ til ein aksjon for å motverke nedgangen i dåpstala. 67 av 92 sokn i Stavanger bispedømme er nå med i aksjonen. Kyrkjelydane tek utviklinga på alvor, og ynskjer å gjere noko med henne. Ein del av sokna har allereie starta med tiltak for å auke dåpsprosenten, medan andre er i startfasen av mobiliseringa.

Aksjonsgruppa har teke initiativ til ei rekke tiltak for å mobilisere til dåp i sokna:

- Det blei arrangert eit frukostmøte, der ein inviterte representantar frå sokna til å kome (primært tilsette). Det var stor oppslutning. Fokuset på møtet var å skape medvit om nedgangen i tal på døypete, om korleis ein kan møte denne utfordringa, og dele erfaringar med kvarandre.
- Gruppa har utarbeidd ei verktøykasse med verktøy eller tiltak for ulike grupper i kyrkjelydane, det vil seie for kva staben kan gjere, kva menighetsråd og fellesråd kan gjere for å mobilisere til dåp og for å stanse dei synkande tala.
- Det er skriva artiklar om dåp som er sendt ut til kyrkjelydsblada, slik at ein kan setje fokus på dåp og blant alle dei som les kyrkjebladet.
- Det blei laga ein reklamefilm om dåp som har vore sendt på kino i Stavanger, Sandnes og Bryne i 1 månad. Filmen, som vart laga av aksjon dåp, hadde 88 000 treff på YouTube.
- I årsrapportsamtalane har det vore eit særleg fokus på oppslutninga om dåp. Kva gjer soknet for å mobilisere til dåp? Korleis ser utviklinga om dåp ut i soknet? Går det nedover eller er det stabilt? Det er viktig at dei tilsette blir medvitne om situasjonen i eige sokn.

Dåpsaksjonen er eit tiltak for å påverke i positiv retning, slik at fleire foreldre vel å døype barna sine. Målet for 2014 var å få i gang ei mobilisering av sokna med tanke på å stanse den negative tendensen med synkende dåpstal i fleire sokn. Ein har i stor grad nådd dette målet, då ein stor andel av sokna i bispedømmet er med i dåpsaksjonen. Dette har vore med på å auke medvitet om dåpstala hos tilsette, og setje dette på dagsorden. Ein har og klart å gjere dåp til eit tema i det offentlege rom og i mange heimar, gjennom kykjelydsblad og kinoreklamen.

Kommentar til risikovurdering 2014

Den største risikofaktoren er kva haldningar foreldre har til dåp. Dette er det som direkte påverkar ei beslutning om dåp eller ikkje. Kyrkja kan påverka dette gjennom informasjonstiltak og gjennom sine møte med foreldre.

Medvitet om desse utfordringane er for tida høgt, slik at risikoen for at det ikkje blir sett inn tiltak er låg.

Vurdering av resultatet

Hovudmålet om å stanse nedgangen i dåpstala er ikkje nådd. Sidan dåpen er sjølv grunnlaget for medlemsskap i folkekyrkja, er dette kanskje den viktigaste utfordringa kyrkja har.

Endringar i strategiar og tiltak

Den norske kyrkja har som oppdrag om å døype og lære, og vi har både identitet og mål om å vere kyrkje for folket. I åra som kjem vil vi sjå om det er mogleg å satse endå meir av ressursane mot tiltak for å få opp talet på døypte. Det aksjonsgruppa har sett i gong, må nå konkretiserast og gjennomførast i sokna i bispedømmet.

I prostiprest Asbjørn Salthe si masteravhandling er det peikt på klar samanheng mellom dåp og trusopplæring, mellom konfirmasjon og ønske om å døype eigne barn. Det vil vere viktig å satse vidare på å halde dei gode konfirmasjonstala oppe, og å satse på trusopplæring også etter innføringsfasen.

Internt i kyrkja er det viktig å leggja vekt på kva dåpen betyr. Det gjev tilsette eit medvit på å møte dei som er usikre på om dei vil døype, med at kyrkja er open og dåpen viktig. Mange meiner dei legg for sterke føringar for barna sine viss dei døyper, men kyrkja meiner heller at å vere døypt gjev godt grunnlag for å seinare forme sitt eige livssyn, utan å binde eller medføre tvang

Kyrkja har også behov for meir kunnskap om kva foreldre tenker. Det er viktig for å få retning på tiltaka. For å halde på den breie oppslutninga om dåp, må kyrkja vere klart og positivt til stades i kulturen, overfor breidda av småbarnsfamiliane. Kvaliteten på dei kyrkjelege møtepunkta med denne gruppa er sjølvstøtt viktig. Vi ser også at det er viktig å fokusere på byane.

Oppslutninga om dåp reflekterer folk si haldning til tradisjonar og til kristen tru og praksis. Utviklinga kan gi oss inspirasjon til å bli betre på kommunikasjon med dei som ikkje utan vidare kjenner tilknytning til kyrkja og identifiserer seg med henne, sjølv om dei er kyrkjemedlemmar.

Å satse på dåp blir derfor sentralt framover, der utviklinga vil ha mykje å seie for kyrkja si plass i folket. Mellom tre og fire tusen barn blir framleis døypte kvart år, men det er plass til fleire.

2.2.2. Konfirmerte av døypte 15-åringar

Delmål: Stabil oppslutning om konfirmasjon

Indikator: Konfirmerte av døypte 15-åringar

Resultat

Konfirmasjon i Stavanger bispedømme 2007-2014							
Bispedømmet sine egne tal – omfattar alle sokn	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Konfirmasjonsprosent av døypte	94 %	91 %	92 %	92 %	90 %	89 %	89%
Konfirmasjonsprosent av døypte og tilhøyrande		86 %	86 %	86 %	85 %	84 %	83%
Konfirmasjonsprosent av alle	72 %	74 %	73 %	72 %	71 %	67 %	-
Konfirmerte	4299	4390	4421	4423	4346	4185	4217

I tala frå Kyrkerådet er oppslutninga om konfirmasjon 87 % av alle døypte. Talet for 2013 var 87 % og talet for 2012 var 92 %. Våre tal er baserte på medlemsregisteret.

Utvikling

Talet på konfirmerte held seg relativt stabilt.

Årsstatistikken frå alle kyrkjelydane i bispedømmet viser ei nokså stabil oppslutning om konfirmasjon på om lag 90 % av alle døypte dei siste åra. I 2014 blei 89% av alle døypte konfirmert i kyrkja, same oppslutninga som året før. Talet frå Kyrkerådet på 87 % er og det same som i fjor. Dette talet omfattar alle sokn som har fått godkjende planar. Vår eigen statistikk (sjå skjema over) omfattar alle sokna i bispedømmet.

Det er vanleg at tala bølgjer noko frå år til år når det gjeld oppslutninga om konfirmasjon i kyrkjelydane. Dette kan ofte forklarast med samansetjing i årskulla, eller andre lokale høve som påverkar oppslutninga. Det vil vere naturlege svingingar. Dersom tala går nedover over fleire år på rad, må ein vurdera situasjonen og setje i gang tiltak for å auke oppslutninga.

Generelt ser vi at arbeidet blant barn og unge er mest krevjande i dei kyrkjelydane som ligg i by eller nær by. Dette stemmer og godt overeins med dei tala vi ser for oppslutninga om konfirmasjon. Domprostiet har den lågaste oppslutninga om konfirmasjon i bispedømmet. Andre sentrumnære kyrkjelydar slit og meir med oppslutninga om konfirmasjon enn kyrkjelydane i distrikta. Kyrkjelydane i Haugesund sentrum er eit unntak. Dei har høg oppslutning om konfirmasjon, sjølv om dei slit med lågare oppslutning på nokre av dei andre breiddetiltaka.

I Haugesund har dei tre kyrkjelydane i byen samarbeidd i fleire år om konfirmantarbeidet. Kyrkjelydane har tilbod om fleire ulike aktivitetar og samlingar, og konfirmantane kan velje kva dei vil vere med på uavhengig av kva for ein kyrkjelyd dei tilhøyrer. Dette har ført til at dei fleste ungdommane ynskjer å konfirmere seg i kyrkja. Dette kan tyde på at større fleksibilitet og samlingar over lengre tid kan ha betydning for om ungdommane vel kyrkjeleg konfirmasjon, og i byane og i meir sentrumnære kyrkjelydar.

Behov for å kvalitetssikre plan for konfirmasjonstida

Etter vurdering og godkjenning av mange lokale planar for trusopplæring gjennom dei siste åra, er det tydeleg at tiltaket konfirmasjon ikkje får den merksemda den skulle hatt i planen. Konfirmasjon utgjer nå eit anslått omfang på 60 timar trusopplæring, og då må kyrkjelyden ha ein strategi for korleis dette arbeidet skal gjennomførast, med mål, innhald og arbeidsmåtar.

Tiltak og resultat

Bispedømmerådet har og i 2014 vore med på Kyrkjerådet si landsomfattande utsending av konfirmantbrosjyrar til alle 14-åringane i landet. Dette er eit viktig arbeid for å rekruttere konfirmantar, og for å markere og halde oppe kyrkja sitt arbeid med konfirmasjon.

Bispedømmet har i samarbeid med Kyrkjerådet lagt opp ein plan for satsing på konfirmasjon i 2015/2016. Denne satsinga er todelt. Den eine delen handlar om at kyrkjelydane må utarbeida ein meir systematisk plan for konfirmasjonstida. Den andre delen handlar om å motivera og heve kompetansen hos dei tilsette når det gjeld metodikk og innhald i konfirmanttida. I 2014 har ein jobba med korleis ein lokal plan for konfirmasjonstida bør sjå ut, utarbeida ein kursmodul til bruk i bispedøma, og vidareutvikla stoffet om konfirmasjon i Ressursbanken.

Under Forum for trusopplæring var det eit seminar om konfirmasjon, og to seminar om tida i forlenginga av konfirmanttida. Det er viktig å heile tida halde fokuset oppe på konfirmasjon, slik at dei tilsette får auka kompetanse på dette. Samtidig er det tydeleg at fokuset på dei nye breiddetiltaka har ført til at fokuset på konfirmasjon ikkje har vore like sterkt heile tida.

Kommentar til risikovurdering 2014

Det er positivt at oppslutninga om konfirmasjon i bispedømmet held seg relativt stabilt. På sikt trur vi at oppslutninga om konfirmasjon vil vere avgjerande for oppslutninga om dåp. Dersom ein er konfirmert i kyrkja vil det vere større sjanse for at ein vel dåp i kyrkja enn om ein ikkje var konfirmert i kyrkja. Dåp og konfirmasjon er derfor to sentrale nøklar i heile trusopplæinga og i folkekyrkja. Vi vurderer derfor risikoen som alvorleg, fordi det er så mykje som heng på oppslutninga om konfirmasjon, og fordi eit fall i tala vil få store konsekvensar på sikt. Det må derfor bli ei satsing på dåp og konfirmasjon dei neste åra.

Vurdering av måloppnåing

I og med at oppslutninga om konfirmasjon totalt sett held seg nokså stabil, syner det at kyrkjelydane gjer ein god jobb med konfirmantarbeidet. Det at Kyrkjerådet og bispedømmet har eit kontinuerleg fokus på konfirmasjon gjennom ulike tiltak, har truleg ein positiv effekt inn mot sokna. Det handlar om markedsføring av konfirmasjon gjennom brosjyre, filmar, facebook og andre kanalar, og eit fokus på nyutvikling av metode og innhald i konfirmasjonstida på kurs og samlingar i regi av bispedømmet. Vi meiner derfor at målet er nådd for 2014.

Endringar i strategiar og tiltak

- Stavanger bispedømmeråd vil følgje nøye med på oppslutninga om konfirmasjon framover, og konfirmasjon vil vere eit område med særleg fokus i 2015/2016. Dette vil både handle om utviklinga av lokale planar for konfirmasjonstida og om innhald og metodikk i konfirmantarbeidet.
- I og med at vi ser at det gjer gode utslag å samarbeida om konfirmantarbeidet i kyrkjelydane i Haugesund, vil vi prøve å leggje til rette for liknande samarbeid mellom andre kyrkjelydar i byområda.
- Det blir og viktig å halda fram med å informera og synleggjera konfirmasjon i kyrkja for ungdommane, slik at dei blir merksame på kyrkja sin konfirmasjon og slik at dei ynskjer å vere konfirmant i kyrkja.

2.2.3. Opplæringstilbod i timar

Delmål: Omfanget av trusopplæringstilbod aukar

Indikator: Opplæringstilbod i timar

Resultat

Gjennomsnittleg timetal på opplæringstilbod i sokna er ein indikator på om det i Stavanger bispedømme er opparbeidd eit tilbod om trusopplæring som relaterer seg til den nasjonale norma for timetal på 315 timar (Plan for trusopplæring).

Alle sokna i Stavanger bispedømme er nå fasa inn i trusopplæringsreforma. Sokna har i 2014 eit gjennomsnittleg tilbod om trusopplæring på 233,9, noko som er om lag 33 timar meir enn landsgjennomsnittet (som var 200,8). I 2013 var det gjennomsnittlege talet 234,3 timar.

Utvikling

I samband med godkjenning av planar har Stavanger bispedømmeråd vore tydeleg på at dei timane som skal telje i den systematiske og samanhengande planen skal vere tiltak som har eit potensial til å nå breidda av alle døypte. Fleire av sokna er inne i ein prosess med å flytte nokre av tiltaka sine frå den øvre delen av planen (punktuelle breiddetiltak) til under «Andre tilbod til barn og ungdom i regi av kyrkjelyden og/eller barne- og ungdomsorganisasjonar» (kontinuerlege tiltak). Det er grunn til å tru at hovuddelen av dei timane kyrkjelydane nå skriv i planane sine når breidda av alle døypte, eller har eit potensial i seg til å nå breidda når dei etter kvart blir innarbeidde. Dette er ein kontinuerleg prosess heilt fram til alle prostia har fått godkjend sine planar.

Tiltak og resultat

Stavanger bispedømmeråd arbeider mykje med å halde oppe eit høgt nivå på omfanget av trusopplæringa i sokna. Gjennom årsrapportsamtalar, kurs og samlingar, rettleiing og på visitasar er det eit kontinuerleg fokus på å bygge ut trusopplæringa. Samtidig er det blitt viktig å tenke kvalitet og ikkje bare kvantitet på tiltaka i trusopplæringa. Det er viktig at sokna brukar tid på å bygge opp solide tiltak som kan vare på sikt, og som etter kvart kan samle ei breidde av barn og unge. Dersom ein startar mange nye tiltak utan å ha tilstrekkeleg med ressursar, vil det ofte skade meir enn det gjer godt. Det vil lett bidra til frustrasjonar og motlause. Samtidig er vi tydelege på at vi er i ei opptrappingsfase, og at det totale omfanget av trusopplæringstilbod på sikt skal auke opp mot den nasjonale norma for timeomfang.

Risikovurdering

Risikovurderinga er framleis alvorleg. Vi må halde oppe trykket med tanke på at vi er i ei fase med opptrapping av trusopplæringa. Det handlar om å gi dei tilsette og frivillige motivasjon og tru på at dei kan få til ei auke i omfanget av trusopplæringa på sikt. Dersom vi ikkje klarer dette, vil heile reforma stå i fare for å ebbe ut.

Vurdering av resultat

Sokna har ulike føresetnadar for å oppnå det timetalet som er satt i den nasjonale norma. Historie, tradisjonar, lokale høve, omfang på soknet og økonomi spelar inn på kva for eit omfang av aktivitetar kyrkjelyden kan leggja opp til. Det vil variere mykje fra sokn til sokn. Sokna er framleis i ei oppbyggingsfase av trusopplæringsreforma, og det vil framleis gå nokre år før alle tiltaka kyrkjelydane har lagt inn i sine lokale planar, blir realisert.

Om ein samanliknar timetalet i 2014 med 2013, så ser vi ein minimal nedgang på 0,4 timar. Vi trur at det arbeidet vi gjer med tanke på å rydde i tiltaka, slik at dei blir meir reindyrka breiddetiltak kan vere ein årsak til at det gjennomsnittlege talet er omtrent det same som i fjor. I tillegg vil fokuset på kvalitet i

det ein har, og ikkje bare på å bygge ut mange nye tiltak på kort tid, kunne vere ein årsak til at talet ser slik ut. Målet vårt med å skjerpe breiddetiltaka og fokusere på kvalitet, samstundes som vi understrekar at det skal vere ei opptrapping på sikt, er oppnådd, slik vi vurderer situasjonen.

Endringar i strategiar og tiltak

- Tilby gode breiddetiltak til sokna: Dersom omfanget av trusopplæringa i sokna skal auke, vil det vere eit behov for kontinuerleg påfyll av ideer og opplegg til nye tilbod som kan utviklast. Nokre sokn er gode på å utvikle nye tilbod sjølve, medan andre er meir avhengige av at andre har utvikla konsept som dei kan tilpasse inn i sin kontekst. På kurs og samlingar vi arrangerer arbeider vi mykje med å finne og presentere gode eksempler på konseptar som kyrkjelydane kan verte inspirerte til å bruke. I rettleiing gir vi og råd og tips om tilbod som vi kjenner til og som kan vere aktuelle for soknet.
- Utfordre sokna på opptrapping samtidig med realisme i egne ressursar: Vi vil i tida framover i enda større grad hjelpe sokna til å finne ein god balanse mellom det å trappe opp og auke omfanget, og å vurdere ressursar, kvalitet og realisme inn i dette.

2.2.4.Deltakarandel på nasjonale breiddetiltak

Delmål: Oppslutninga om trusopplæringstiltak aukar

Indikator: Deltakarandel på nasjonale breiddetiltak

Resultat

Tal for gjennomsnittleg oppslutning på breiddetiltak i Stavanger bispedømme

Alder	Tiltak	Gjennomsnittleg oppslutning		
		2012	2013	2014
0 år	Samtale før dåp	97 %	98 %	101%
4 år	Utdeling av bok	52 %	53 %	51%
6 år*	Eit tidsavgrensa breiddetiltak for 6-åringar	32 %	37 %	34%
8 år	Tårnagenthelg	21 %	29 %	32%
Ca. 11 år	Lys Vaken	26 %	30 %	27%
15 år	Konfirmasjon ⁵	92 %	87 %	87%
16 år	Breiddetiltak året etter konfirmasjon	24 %	23 %	20%

Utvikling

I gjennomsnitt i et utval av representative tiltak, tek 52 % av målgruppa del i trusopplæringstilbod i sokna i driftsfasen i 2014. I 2013 var talet 54 % og i 2012 var talet 51 %. Dette viser at talet på oppslutninga er relativt stabil, med små variasjoner fra år til år.

Den gjennomsnittlege deltakinga i kvart enkelt av dei utvalde trusopplæringstilboda er som følgjer:

- Bispedømmerådet ser at **dåpstala** går nedover i fleire av prostia, særleg i dei store byane. Dette er særst urovekkjande. Det er satt i gang eit omfattande arbeid med å finne ulike tiltak i bispedømmet for å stoppe denne trenden (sjå under «Døypte av tilhøyrande barn»).
- Dei tradisjonelle tiltaka **Utdeling av bok til 4-åringar** og **Tidsavgrensa tilbod til 6-åringar** har hatt ein liten nedgang frå 2013 til 2014, på henholdsvis 2 % og 3 %. Tala i 2014 er om lag på same nivå som i 2012.

⁵ Desse tala gjeld prosti som er i driftsfasen av trusopplæringa, og skiljer seg frå tal for heile bispedømmet.

- Det relativt nye breiddetiltaket **Tårnagenthelg** har ein oppgang på 3 % fra året før, og Lys Vaken har ein nedgang på 3% frå 2013.
- Tala for **konfirmasjon** ligg under punktet om Konfirmerte av døypte 15-åringar
- Oppslutninga om **breiddetiltak året etter konfirmasjon** er på 23 % i 2013 og 20% i 2014, altså ein nedgang på 3%.

Bispedømmerådet gjennomfører årsrapportsamtale med kontaktpersonar i alle sokna. I samband med dette ser vi at talmaterialet frå sokna ikkje alltid er godt nok kvalitetssikra. Vi tek derfor atterhald om at det kan være feilmargi i tala.

Tiltak og resultat

Kommentarer til resultat

Det er gledeleg å sjå at dei nye tiltaka Tårnagenthelg og Lys Vaken har ei oppslutning opp mot 30 %, sjølv om Lys Vaken gjekk ned 3% i 2014. Det er tydeleg at stort fokus på desse tiltaka har bidratt til at mange sokn har valt å satse på desse. Her har det nok vore ein positiv smitteeffekt: mange melder om at dette er tiltak som barna liker godt, og som har høg oppslutning. Då vil gjerne andre kyrkjelyder prøve dette også. Ein må likevel arbeide bevisst for å auke oppslutninga ytterligare.

Dei meir tradisjonelle tiltaka Utdeling av bok til 4-åringar og Tidsavgransa tilbod til 6-åringar har hatt ein liten nedgang i oppslutning. Det kan vere at når dei nye tiltaka kjem, så legg kyrkjelydane inn mest ressurser på desse, medan dei «gamle» tiltaka ikkje får same merksemja. Det må ein følgje med på. Alle breiddetiltaka er viktige, og må ha både fokus, kvalitet og god markedsføring. Det gjeld og dei tiltaka som ein opplever som rutine, og som ein har hatt i mange år.

Fleire av kyrkjelydane seier at dei ikkje rapporterer på dei tiltaka dei har for ungdom, fordi dei ser at breidda av ungdom ikkje deltek. Kyrkjerådet har utvikla opplegg for fleire tiltak for ungdomar i alderen 15-18 år dei siste åra. Det vil vere viktig å implementera desse nye tiltaka i sokna.

Tiltak frå bispedømmerådet

Stavanger bispedømmeråd legg stor vekt på utvikling av kompetanse for å sikre kvaliteten i trusopplæringa. Gjennom ulike kurs, samlingar og rettleiing har ein arbeidd for å heve kompetansen til tilsette og frivillige medarbeidarar. Målet er at dette arbeidet skal motivere og setje medarbeidarar i stand til å iverksette og gjennomføre tiltak med god kvalitet, slik at fleire barn og unge kjem på tiltaka. Kvalitet i tiltaka og godt omdøme kan bidra til å auke oppslutninga om trusopplæringa.

I årsrapportsamtalane går vi igjennom dei ulike breiddetiltaka i kvart sokn, og utfordrar dei på oppslutning. Kva kan dei gjere for at fleire skal komme på tiltaka? Korleis har utviklinga vore dei siste åra, går tala oppover, nedover eller er dei stabile? Saman med sokna reflekterer vi kring desse spørsmåla, og det er særst nyttig.

Det er heilt avgjerande for oppslutninga på tiltaka at sokna arbeider målretta med å nå ut til flest mogleg barn og unge. Kommunikasjon og markedsføring er særst viktig i denne samanhengen. Under Forum for trusopplæring hadde vi eit eige seminar om dette temaet, og seminaret hadde ei rekordstor oppslutning. Det syner at mange tilsette har forstått kor viktig det er å nå breidt ut med markedsføringa, og at den treffer målgruppa. I plankursa for kontaktpersonane har vi og vektlagt dette med kommunikasjon og markedsføring

Det som og er med på å påverke resultatet dette året, er at Ytre Stavanger prosti har fått godkjend sine planar og gått over i driftsfasen. Kvart nytt prosti som får godkjende planar, og som blir ein del av statistikken, vil påverke tala i den eine eller den andre retninga.

Kommentarer til risikovurdering

Risikovurderinga er framleis alvorleg. Vi må hjelpe kyrkjelydane til å ha god kvalitet på tiltaka, slik at flest mogleg barn og unge vil delta. Markedsføring er og avgjerande. Dersom ein ikkje gjer dette, kan ein risikere at oppslutninga vert lågare. Då vil færre barn og unge få trusopplæring, og reforma vil miste den krafta den har hatt. Det er alvorleg.

Vurdering av resultatet

Det er store variasjoner i sokna når det gjeld oppslutning om dei ulike trusopplæringstiltaka. Sjølv om ein tilsynelatande gjer dei same tingene med omsyn til kvalitet og markedsføring, kan andre faktorar og spele inn. Tradisjonar på staden, kyrkjelyden sin historie, andre tilbod i soknet osv, kan og vere med å påverke kor stor oppslutninga blir.

Vi trur likevel at dei tiltaka vi har gjort, bidreg positivt til å auke oppslutninga om breiddetiltaka i trusopplæringa. Det kontinuerlege fokuset på oppslutning, særleg i årsrapportsamtalane, utfordrar heile tida sokna til å tenke igjennom korleis det går med oppslutninga, og kva dei kan gjere for å auke denne ytterlegare. Kurs, visitasar og andre samlingar er og med å bidra i denne retninga.

Endringar i strategiar og tiltak

- **Tenestegruppene sine bidrag i trusopplæringa:**

Det er eit stort behov for å arbeide vidare med kva rolle dei ulike faggruppene i kyrkja skal ha i trusopplæringsarbeidet. I Stavanger bispedømme ser vi eit stort behov for å arbeide målretta med å involvere alle tenestegruppene i trusopplæringsarbeidet. Dette vil vi gjere både gjennom rettleiing, kurs og samlingar. Vi vil og utfordre Kyrkjerådet til å vere i dialog med dei ulike fagforeiningane for å stimulere til tverrfagleg samarbeid om trusopplæring lokalt. Tverrfagleg samarbeid vil kunne heve kvaliteten på tiltaka i trusopplæringa, slik at fleire barn og unge kjem. Det at fleire bidrar kan og føre til at omfanget og timetalet i trusopplæringa aukar.

- **Vegen vidare etter reforma:**

Når alle kyrkjelydane nå er inne i reforma, vil det verte betre tid til å arbeide med innhaldet i trusopplæringa og utvikla kompetansehevande tiltak for tilsette og frivillige. I tillegg til konfirmasjon, ser vi for oss at vi vil arbeida vidare med korleis livstolking og livsmeistring betre kan innarbeidast i trusopplæringa, og korleis dei sentrale dimensjonane i større grad kan koplast til dei ulike tiltaka kyrkjelydane har. Vidare ser vi for oss at tverrfagleg arbeid og trusopplæring som kyrkjelydsutvikling vil vere aktuelle tema.

Denne gruppa sykla Noreg på langs for forsoning i Israel og Palestina.

2.3. Kyrkje og samfunn

2.3.1. Diakoni

A: Diakoniplanar

Mål: Fleire kyrkjelydar utviklar plan for diakoni

Indikator: Talet på kyrkjelydar med godkjent plan.

Resultat

Tabellen viser ein auke på fire kyrkjelydar som har vedtatt lokal plan for diakoni frå 2013 til 2014. 77 sokn har nå ein lokal plan for diakoni.

Utvikling

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kyrkjelydar (92) med lokal plan for diakoni	25	45	67	70	73	77

Tiltak og resultat

Vi har arbeidd for at fleire kyrkjelydar skal vedta lokale planar gjennom å arrangera prostivise samlingar for diakoniutval med fokus på utforming av lokale planar. Vi har i 2014 gjennomført slike samlingar i tre av prostia.

10 av dei 15 kyrkjelydane som ikkje har plan, er små kyrkjelydar med få tilsette. Til desse kyrkjelydane er det utvikla ein enklare mal for utforming av lokal diakoniplan. Desse er sendt kyrkjelydane via kyrkjevevane. Ein kyrkjelyd har utforma ein lokal plan etter denne modellen.

Vurdering av resultatet

I alle dei 15 kyrkjelydane som ikkje har diakoniplan, er det ikkje tilsett diakon eller oppretta eit diakoniutval. Dette viser at det å ha diakon og/eller diakoniutval har mykje å seie for eit strategisk arbeid med diakonale utfordringar i kyrkjelyden.

Endringar i strategiar og tiltak

Erfaringane frå 2014 tyder på at vi skal fortsetja å bruke ein enklare mal for utarbeiding av lokale diakoniplanar for dei kyrkjelydane som er små og har få tilsette. I 2015 er det planlagt fagdagar i utarbeiding av lokale planar i Vindafjord og Rennesøy fellesrådområde.

B: Grøne kyrkjelydar

Mål: Fleire kyrkjelydar blir «Grøn kyrkjelyd».

Indikator: Talet på kyrkjelydar med godkjent plan.

Resultat

I diakoniplanen for Dnk er «Vern om skaparverket» og «Kampen for rettferd» viktige område som utfordrar kyrkjelydane til å setje klima og rettferdig fordeling på dagsorden. For å møte desse utfordringane satsar Stavanger bispedømeråd på å Miljøfyrtårnsertifisere fellesråd og utfordre kyrkjelydar til å arbeide for å bli «Grøne kyrkjelydar.»

I løpet av dette året har vi fått to nye «grøne kyrkjelydar». Det er kyrkjelydane i Vedavågen og Åkra.

Utvikling

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Grøne kyrkjelydar (91)	2	4	9	9	9	13	15
Miljøfyrtårnsertifiserte kyrkjelydar (91)	12	13	16	16	16	16	16
Miljøfyrtårnsertifiserte fellesråd (26)	3	3	4	4	4	4	4

Tiltak og resultat

Det har gått ut eit brev til alle kyrkjelydar som fortel korleis ein går frem for å bli «Grøne kyrkjelydar». På visitasane utfordrar biskopen dei kyrkjelydane som ikkje er «Grøne» om og setje i gong ein prosess for å bli det.

I august vart det arrangert gratis folkefrukost i Stavanger. Det er Grøn Kvardag i samarbeid med Oikos, Stavanger Bispedømme og Ullandhaug økologiske gard som arrangerer frukosten. Målet er at folk skal få smake det som finst på marknaden av miljøvennleg og «rettferdig» mat, samtidig som dei skal få god informasjon om maten og kvar ein får tak i den.

Vurdering av resultatet

Dei siste åra har det ikkje vore lett å sertifisere fellesråd som Miljøfyrtårn eller få fleire kyrkjelydar til å verte «grøne kyrkjelydar». Viss dette skal skje så må kyrkjelyden ha ein person som ser at dette arbeidet er viktig og at soknerådet er klar for å verte sertifiserte. I 22 av de 31 kyrkjelydane som er grønne/sertifiserte er det tilsett diakon som har vore pådrivar for å setje klimaspørsmål på dagsorden.

Kyrkerådet har utarbeidet nytt materiell for dette arbeidet som vil vere med å fokusere på miljøspørsmål i kyrkjelyden på ein ny måte.

Endringar i strategiar og tiltak

I år har det vore samtaler med regionskontakt i Kirkens Nødhjelp (KN) om å få til eit felles samarbeid mellom bispedømet sine kontaktpersoner i dei grønne kyrkjelydane og KN sine kyrkjelydskontaktar. Desse samtalene vert vidareført i 2015.

Stavanger bispedømme, i samarbeid med KFUM/K og KN skal arrangere eit Klimaseminar i Haugesund i februar 2015.

C: Diakonale mål og satsingsområde i årsplan 2014.

Delmål : God samhandling mellom helsevesen og kyrkje for å sikre retten til åndeleg liv for alle

Resultat

I Plan for diakoni blir det oppmoda til auka samarbeid i kyrkja og mellom kyrkjefamfunn, og styrking av samarbeidet med organisasjonar, helseinstitusjonar og offentlege instansar.

Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut eit rundskriv (1-6/2009 Rett til eigen tros og livssynsutøving) som skal sikre at dei som er avhengige av praktisk og personlig bistand frå den kommunale helse- og omsorgstenesta, får ivaretatt sine moglegheiter til eiga tru og livssynsutøving.

For å sikre at alle får slike rettar til eit åndeleg liv, ser vi det som svært naudsynt at diakonar og prestar samhandlar med den offentlige helsetenesta, andre institusjonar og organisasjonar. Haugesund kommune, Tysvær kommune, Kompetansesenter for lindrande

behandling, Helseregion Vest og Stavanger bispedømmeråd sendte i februar 2011 ein søknad til departementet om midlar frå Samhandlingsreforma til å gjennomføre eit prosjekt om:

Åndeleg/eksistensiell omsorg for alvorleg sjuke og døande i kommunehelsetenesta. Eit samhandlingstiltak for betre omsorg for alvorleg sjuke og døyande pasientar og deira pårørande i kommunehelsetenesta.

Tiltak og resultat

Det er etablert eit «Samhandlingsforum for kyrkje og helse i bispedømmet» som skal stimulere til - og støtte opp under lokale samhandlingstiltak mellom kyrkja og helsetenesta, dele erfaringar og drøfte felles utfordringar. Det er også utarbeidd ei rettleiing for palliasjonskontaktar i kyrkjelydane.

Også blant menneske med ulike utviklingshemjingar blir palliativ omsorg eit stadig større behov. Fleire i denne målgruppa når ein høgare levealder enn før, og omsorga inn mot livets slutt har mykje å bety. Rådgeving og hjelp til dette er blitt gitt til tilsette ved bufelleskap og andre tenesteytarar.

For å sikre ei god samhandling mellom helsevesenet og kyrkja så er det satt ned ei arbeidsgruppe med personer frå Stavanger bispedømme, Kyrkjerådet og KA som skal arrangere ein nasjonal konferanse om samhandling mellom Helse og Kyrkja på Sola i januar 2015.

Vurdering av resultatet

Gjennom Tysvær-prosjektet har vi oppnådd målet om å skape ein møtested for god samhandling mellom helsevesenet og kyrkja. Prosjektrapporten som skal leggjas frem i januar 2015, vil gje oss eit svar på korleis vi skal arbeide vidare med dette teamet i bispedømmet. Målet for vår eigen aktivitet er nådd

2.3.2. Kyrkja blir meir tilgjengeleg på Internett

Mål: Kyrkja blir meir tilgjengeleg på internett
Talet på treff på nettsider

Innleiing

Nettsider er globale, nasjonale, regionale og lokale. For kyrkja er dei nasjonale og dei lokale nettsidene dei viktigaste for kyrkjemedlemmane. Dei regionale har nokre funksjonar retta mot breidda av medlemmane, men også mykje stoff som primært har tilsette som målgruppe.

Resultat

bispedømmenes hjemmesider

	2013	2014	Treff pr. dag 2014
Agder	17 937	16 739	46
Bjergvin	22 774	34 861	96
Borg	13 191	1 172	38
Hamar	12 160	13 511	37
Møre	3 307	6 912	19
Nidaros	25 036	25 113	69
Nord-Hålogaland	3 643	-	-
Oslo	10 119	14 575	40
Stavanger	24 222	21 502	59
Sør-Hålogaland		25 632	70
Tunsberg	23 356	11 621	32
Totalt	157 758	170 466	467

Tal frå etatsstatistikken

Utvikling

Vi ser at det var færre treff på heimesidene i 2014 enn i 2013, men at Stavanger bispedømme ligg som nummer fire på nasjonalt nivå.

Tiltak og resultat

Arbeidet med våre egne heimesider har i 2014 vore prega av at vi i praksis har hatt redusert personalressurs til informasjonsarbeid. Derfor har vi medvite halde arbeidet med nettsider på eit nivå der det nødvendige har blitt oppdatert, men der vi har venta på kapasitet til å gå over til nytt system.

For å nå målet om at kyrkja skal vera meir tilgjengeleg på internett, er det viktigaste at nasjonale og lokale sider er brukarvennlige. Det betyr ikkje at vi ikkje også regionalt vil satsa på å gjera biskopen og bispedømmerådet si verksemd synleg, og for 2015 har vi gjort disponeringar av ressursar som gjer at vi vil ha større kapasitet til å følgje opp med gode tiltak enn i 2014.

Endringar i strategiar og tiltak

Eit av dei viktigaste tiltaka er å utvikle dei lokale kyrkjelydane sine nettsider. Her skjer det ein del, men den lokale innsatsen er ikkje alltid koordinert med det som skjer på nasjonalt nivå, fordi kyrkjelydane har relasjonar til andre leverandørar. Desse gjer mykje godt arbeid, men det er også eit systemproblem at ikkje alle i kyrkja har felles løysingar og felles profil.

Bispedømmet vil derfor gjera det vi kan innanfor vår rolle for å støtta arbeidet med felles informasjonsplattformer for Den norske kyrkja.

2.3.3. Pilegrim

Mål: *Fleire tek del i pilegrimsarbeidet*

Indikator: *Talet på arrangement med pilegrimstema og tal på deltakarar*

Innleiing

Når pilegrimsarbeid er eit satsingsområde i Stavanger bispedøme, så er det fordi vi ser at pilegrimsbevegelsen veks i samfunnet og engasjerer folk både i og utanfor kyrkja. Mange legg ut på kortare eller lengre pilegrimsreiser, og mange er historiene om opplevingar undervegs som rører ved dei store og viktige spørsmåla i menneskes liv. Nokon fortel at reisa har utløyst ei gudstru, andre seier at fokus på pilegrimsmotivet styrker trua og gir hjelp til livstolking og livsmestring.

Stavanger biskop og bispedømmeråd ser på pilegrimssatsing som ein stor mulighet i folkekyrkjeperspektivet. Folk er på vandring og på reise i vår tid. Kyrkja må være der folk er. Omgrepet *pilegrim* er det som definerer mennesket til flest relasjonar – til Gud, til seg sjølv, til medmenneske, natur, miljø og kultur i alle former. Mange ber på ein åndeleg lengsel og spør etter heilheit og meining. Kyrkja kan gi hjelp til menneskes livsvandring. Opne kyrkjer, pilegrimstema, arrangement, vandringar og reiser er gode innsteg i arbeidet med å forkynne evangeliet for folk i dag, som er kyrka sitt sentrale oppdrag.

Resultat

Det vert ikkje henta inn talmateriale i den nasjonale statistikken når det gjeld pilegrimsaktivitet. Vi har dei to siste åra sendt ut tilleggsspørsmål til statistikken til kyrkjelydane og har fått ein del tilbakemeldingar, slik tabellen viser.

	2013		2014	
	Tal	Deltakarar	Tal	Deltakarar
Retreat på Utstein pilegrimsgard	20	139	20	136
Retreat lokalt			2	25
Lokale vandringar	22		20	550
Vere arrangør/medarrangør ved regionale/nasjonale/internasjonale pilegrimsturar	2	24	3	101
Vere arrangør/medarrangør ved møter, kurs og konferansar om pilegrimsarbeidet	2	81	1	21
Pilegrimsgudstenester	10		10	381
Andre arrangement med pilegrimstema	7		10	220
Prosti med pilegrimsarrangement	7		8	

I 2013 blei det ikkje spurt etter deltakartal ved opne arrangement, så der har vi bare tal frå aktivitetar med påmelding.

Det har vore pilegrimsarrangement i 8 av de 9 prostia i bispedømmet i 2014.

Utvikling

Det kan være vanskeleg å samanlikne tala, då det er ulike særlege arrangement kvart år. Ein nasjonal kyrkjeleg pilegrimskonferanse som vi arrangerte her, ga mange deltakarar på kurs/konferansar i 2013, og lanseringsseglassen for *Kystpilegrimsleia* medførte mange deltakarar på pilegrimsturar i 2014.

Dei faste årlege tiltaka, som Pilegrimsforum og langvandringane Egersund-Stavanger og Stavanger-Røldal, viser litt auking i deltakartal. Det er etablert prostiutval for det lokale pilegrimsarbeidet i 7 av dei

9 prostia. *Pilegrimsforum* er eit leiarutviklingsprogram for prostiutvala for å inspirere, auke kunnskap om og sikre kvaliteten i arbeidet lokalt. Det er gode tilbakemeldingar frå deltakarane på dette.

Om ikkje tala kan sei så mykje om utviklinga, så er opplevinga etter arrangement og møter at kvaliteten i pilegrimsarbeidet er i positiv utvikling og kan gi gode og meningsfulle opplevingar til deltakarar. Spesielt etter lanseringsturen for *Kystpilegrimsleia* fekk vi fleire konkrete tilbakemeldingar frå deltakarar om at pilegrimsreisa hadde vore viktig for livet og trua deira.

Tiltak og resultat

I samband med lanseringsseglasset for *Kystpilegrimsleia* møtte vi representantar frå kommunar, prosti og kyrkjelydar langs leia. Dette førte til oppmerksomheit, engasjement og forplikting til vidare samarbeid lokalt.

Biskopen har pilegrimstema oppe i forbindelse med visitasar. Det har ført til positiv kontakt, møter og oppfølging med lokale partar i etterkant, der vi har kome med innspel og idear til den vidare utviklinga lokalt.

Dei to 5-dagars vandringane vi har, gir deltakarane meirsmak. Vi opplever at deltakarar frå ein tur melder seg på ny tur året etter og får fleire med seg. Kyrkjelydar og lokalbefolkning har vore invitert til å vandre saman med langvandrarane eit stykke på vegen gjennom deira område. Det har ført til at fleire får ein smak av pilegrimsvandring og melder seg på lengre turar seinare.

Kommentar til risikovurdering 2014

Det er mange kyrkjelydar som melder at dei ikkje har pilegrimsaktivitet. Andre har meldt om liten eller ingen deltaking på arrangement med pilegrimstema. Så sjølv om det er stort engasjement fleire stader, så er liten eller ingen interesse andre plassar.

Det kan verke som pilegrimsarbeidet er avhengig av entusiastar som har sett og blitt grepe av mulighetene som pilegrimsmotivet gir i kyrkjelydsarbeidet. Slik sett er risikovurderinga realistisk. Der det er liten eller ingen interesse hos tilsette, i råd eller utval, der vert det ikkje pilegrimsaktivitet.

Vurdering av resultatet

Vi har gjennomført dei konkrete tiltaka vi hadde planar om. Det har vore vellukka arrangement. På den måten har vi nådd måla vi setje oss.

Det store og overordna målet er at pilegrimsarbeidet skal føre til tru på Jesus og fellesskap med ham. Det kan ikkje målast, men vi kan leggje til rette for at det kan skje, og i dette arbeidet kan pilegrimsmotivet vere eit godt verktøy. Vi skulle gjerne sett at fleire kyrkjelydar tok dette i bruk for ulike aldersgrupper i større grad enn det som er tilfelle i 2014. Og vi skulle gjerne sett at fleire kyrkjer stod opne, at kyrkjebygget blei løfta fram som ein heilagstad i lokalmiljøet og at det vart lagt til rette for stillhet, undring, refleksjon, møter og samtaler for folk som kom innom.

Endringar i strategiar og tiltak

Utvikle vidare tiltak som fungerer: Pilegrimsarbeidet er i vekst og utvikling i Stavanger bispedømme. Vi vil vidareutvikle *Pilegrimsforum*, *langvandringane*, *Kystpilegrimsleia* i Rogaland og *lokale vandringar*.

Barn og unge: I 2015 har vi utfordra eit prostiutval til å utvikle og gjere erfaringar med eit opplegg for pilegrimsvandring med barn. På den måten vil vi utvikle ressursmaterieil til bruk for andre og.

Kyrkjebygget som heilagstad: Vi vil fokusere på kyrkjebygget som heilagstad i lokalmiljøet og inspirere kyrkjelydane til å bruke arkitekturen, kunsten og symbolikken som tema i vandringar i og utanfor kyrkja si.

2.3.4. Dialog

Mål: Fleire kyrkjelydar blir engasjerte for dialog

Indikator: Talet på kyrkjelydar som samarbeider med Dialogsenteret eller har eigne dialogprogram

Innleiing

Dialogarbeid er eit satsingsområde biskopen prioriterer. Samarbeidet med Dialogsenteret er forankra i årsplanen. Målformulering og indikator står ikkje i årsplanen, men er gode uttrykk for intensjonane i planen om samarbeid mellom Dialogsenteret og kyrkjelydane.

Resultat

Kirkelig Dialogsenter Stavanger har hatt eit godt år, med høg aktivitet på fleire område. Dialogsenteret er kyrkja sitt organiserte arbeid for å fremje trusdialog, vennskap og kjennskap på tvers av livssyn. I mangfaldsamfunnet er dette ei av kyrkja sine viktige oppgåver i vår tid.

Det er i alt ni kyrkjelydar som på ulike vis har samarbeidd med Dialogsenteret og Areopagos i 2014: Eigerøy, Sand, Haugesund, Sola, Hinna, Grødem, Stokka, St Petri og Domkirken. St Petri har i tillegg til månedlege Dialogmesser misjonsavtale med Areopagos. Domkirken samarbeider med Dialogsenteret og Areopagos om faste samlingar med kristen meditasjon i Bispekapellet.

Stavanger bispedømmeråd, Areopagos og Stavanger kyrkjelege fellestråd stifta Dialogsenteret i 2012, og er representerte i styret. Senteret arbeider med tre hovudspor:

- Samarbeid og dialog med trus- og livssynssamfunn, i stor grad gjennom Samarbeidsrådet for Tros- og Livssynssamfunn (STL) i Stavanger-regionen. I 2014 har det vore samarbeid om åtte åpne dialogkveldar med ulike tema, samt to seminar. Dialogkveldane vekslar mellom Kulturbanken i Stavanger og lokala til ulike tros- og livssynssamfunn. I tillegg til disse åpne arenaene har det vore satsa mykje på den bilaterale dialogen mellom kyrkja og muslimane. Dialogprest og imam har saman deltatt på samlingar i kyrkjelydar og samlingar i regi av andre aktørar, der dei saman har presentert skilnadar og likheiter mellom islam og kristendom.
- Samarbeid og dialog med nyandelege miljø, til dømes gjennom Alternativmesser, seminar og kurs. Den eine dialogpresten har bakgrunn frå og godt kjennskap til alternativmiljøa og har tatt aktivt del med foredrag og ulike dialogaktivitetar inn mot dette miljøet.
- Kontemplasjon og kristen meditasjon. I samarbeid med Areopagos Rogaland og Domkirken vert det invitert til kristen meditasjon annankvar veke i Bispekapellet, med 10-15 deltakerar kvar gong. I tillegg har Dialogsenteret gjennomført ti dialogmesser i St Petri kirke i 2014.

Utvikling

Dialogsenteret vart etablert som prosjekt, og held nå fram som fast verksemd organisert som ei eiga foreining. Stavanger bispedømmeråd og Areopagos har to medlemmer kvar i styret, og Stavanger kyrkjelege fellestråd har eit medlem. Alle tre eigarane bidreg med tilskot med ei prosentvis fordeling på 20-20-10. Dette utgjord i 2014 i alt 300 000 kroner. Stavanger kommune og Sandnes kommune bidrog i 2014 med 400 000 og 50 000 kroner kvar.

Utviklinga frå 2012 har vist ein jamn vekst, både i forhold til økonomi, stillingsressurs (frå 50% til 150% stilling) og samarbeid med kyrkjelydar.

Tiltak og resultat

Eit av dei viktigaste enkeltprosjekta i 2014 er «Ung Dialog». Ungdomsrådet i Stavanger bispedømme markerte i 2013 eit klart ønske om å satse på og utvikle dialogprosjekter, og Dialogsenteret fylgde opp med etablering av «Ung Dialog».

Ni ungdomar frå dei tre største livssynssamfunna i bispedømmet har gjennomført eit kurs i trusdialog og samhandling. Dei har lært av kvarandre - og har tatt sine erfaringar med seg inn i skuleklassar.

Saman med det lokale Samarbeidsrådet for Trus- og Livssynssamfunn (STL) har Dialogsenteret arrangert 10 dialogkveldar og 2 seminar i 2014, med ulike tema. Vi har mellom anna hatt ein eigen serie under vignetten «Dette tror vi på», der ulike livssynssamfunn har fått høve til å presentere seg sjølv som utgangspunkt dialog. I snitt har det vore rundt 20 deltakarar på desse kveldane i 2014.

I tillegg til månadleg dialogkveld inviterer vi til Dialogmesse i St. Petri første torsdag i kvar månad. Her samarbeider vi med Kirkens Bymisjon med fleire under konseptet «Hver Torsdag» i St Petri, der vi kombinerer måltid, meditatív messe og tekstdialog. I snitt har det vore rundt 35 deltakarar i 2014.

Anna kvar måndag inviterer Dialogsenteret saman med Areopagos til Kristen Meditasjon i Bispekapellet. I snitt har det vore rundt 10-12 deltakarar i 2014.

Vurdering av resultatet

Resultatet er tilfredsstillande ut frå dei ressursar ein har til disposisjon. Det er gledeleg at talet på kyrkjelydar som samarbeider med Dialogsenteret har auka med fem, samanlikna med 2013.

At ein nå og er i gang med prosjektet «Ung Dialog» er og eit viktig bidrag for å nå målet om at fleire kyrkjelydar vert engasjerte for dialog.

Endringar i strategiar og tiltak

For 2015 vert det planlagt eit eller to nye Ung-Dialog-kurs, der ein søker eit nærare samarbeid med enkeltkyrkjelydar og kristne ungdomsorganisasjonar, slik at erfaringane frå Ung Dialog vert knytt sterkare opp til kyrkja sitt ungdomsarbeid.

Det er ei utfordring å rekruttera deltakarar til Ung Dialog, også kristne ungdomar. I 2015 planlegg vi å satsa meir på å rekruttere frå enkeltkyrkjelydar.

For Dialogkveldane satsar vi i 2015 på å veksle mellom samlingar i Kulturbanken – og besøk i kvarandres heilage rom.

Frå hausten vonar vi at vi kan tilby enkeltkyrkjelydar kursing i dialogarbeid: Korleis bli ein dialogkyrkjelyd? Vi vil her bygge på erfaringar frå Dialogsenteret i Oslo.

2.4 Rekruttering og frivillig teneste

2.4.1. Rekruttering – fleire får lyst til å jobba i kyrkja

Mål: Styrking av rekrutteringa til vigsla stillingar

Indikator: Talet på vigslingar.

Innleiing

Det er eit felleskyrkjeleg mål å styrkje rekrutteringa til vigsla stillingar. Kyrkjemøtet fokuserer på dette i den nye visjonen, og utfordringa med å rekruttere prestar, kyrkjelydspedagogar, kyrkjemusikarar og diakonar er allment kjende. I tillegg kjem trusopplæringsstillingar. Desse er ikkje definert innanfor målet, men det er det behov for.

Også her er det manglande samsvar mellom mål og indikator. Talet på vigslingar gjev ikkje noko presist bilete av rekrutteringssituasjonen. Mange andre tal er også relevante, som talet på studentar på relevante stillingar, søkjarar til stillingar av ulike slag og talet på stillingar ein ikkje får søkjarar til. Ikkje alle desse tala er tilgjengelege, nokre er meir relevante på nasjonalt nivå, men nedafor vil vi likevel sjå noko breiare på rekrutteringssituasjonen enn det som viser seg i talet på vigslingar.

Vi vil sjå på vigslingar for alle stillingskategoriar.

Resultat

Vigslingar, 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	Sum
Prestar	4	5	7	4	3	23
Kyrkjelydspedagogar		1		1		2
Diakonar	5	1	2		2	10
Kantorar	1	7	1	2	1	12

Utlysing av prestestillingar og talet på søkjarar

Bispedømme	Utlyste stillingar	Tal på søknadar	Søknadar pr. utlysning	Stillingar utlyst fleire gongar	Tilsetjingar
Stavanger	10	42	4,2	0	8
Den norske kirke	171	775	4,5	43	139

Utvikling

I gjennomsnitt blir det ordinert mellom fire og fem prestar i året i Stavanger bispedømme. 2011 og 2012 var dei åra der det blei ordinert flest, mens det blei ordinert fire og tre dei to siste åra.

Talet på vigslingar av diakonar, kyrkjemusikarar og kantorar handlar meir om at tilsette som alt er i stilling har valt å bli vigsla. Det seier altså ikkje utan vidare mykje om rekruttering. Tala viser likevel at det er utfordrande å rekruttere kyrkjelydspedagogar. Vi høyrer også at det er få som utdanner seg til kyrkjelydspedagog.

Stavanger bispedømme har ingen vakante stillingar. Det har det ikkje vore dei tre siste åra. I 2014 måtte vi heller ikkje lyse ut nokon stillingar fleire gongar.

Rekrutteringsutfordringane i bispedømmet ligg ikkje så langt fram i tid at det ikkje er av kritisk betydning for prestetenesta at heile kyrkja arbeider godt med rekruttering framover. 31 prestar i bispedømmet er over 60 år.

Det er for tida ikkje vakante stillingar innan diakoni og kyrkjeleg undervisning. Ein kyrkjelyd har venta ei stund for å tilsetje ein kyrkjemusikar som svarar til utlysinga. Nokre gongar blir det tilsett søkjarar som ikkje er fullt kvalifiserte, men då kan det å få ei stilling kan likevel vere starten på å kvalifisera seg vidare.

Tiltak og resultat

Heile kyrkja har ansvar for rekruttering. Utdanningsinstitusjonane har også interesse av god rekruttering til kyrkjelege stillingar.

På nasjonalt nivå må det arbeidast med tiltak på systemnivå. Både prestetenesta sitt omdømme og løns- og arbeidsvilkår for prestar blir påverka av det som skjer på nasjonalt nivå, og har mykje å seie for rekruttering. Bispedømmet sin personalpolitikk er også viktig for rekrutteringa.

Ikkje minst er det viktig med trusopplæring og ungdomsarbeid i dei lokale kyrkjelydane. Dette styrer ikkje bispedømmet direkte. Bispedømmerådet kan gje innspel til kyrkjelydane, til prostar og prestar, men er avhengig av prioriteringar og ressursar lokalt. Det er i kyrkjelydane det må finnast miljø og personar som gjev menneske lyst til å arbeida i kyrkja.

Desse grunnleggjande forholda påverkar rekrutteringssituasjonen meir enn reklame- og einskildståande marknadsføringstiltak. Det spesifikke rekrutteringsarbeidet må stå i samband med godt kyrkjelydsarbeid og god personalpolitikk på alle nivå.

Bispedømmet sitt kanskje viktigaste rekrutteringstiltak er derfor den begynnande ungdomssatsinga, saman med den generelle satsinga på trusopplæring. Vegen til presteteneste er også eit sentralt rekrutteringstiltak, som framleis fungerer svært godt og får oppsiktsvekkjande gode evalueringar.

Saman med Misjonshøgskolen arrangerer bispedømmet framleis «Forum for teologistudentar» nokre gongar i semesteret. Her møter teologistudentar prestar, som fortel om prestetenesta. Dette gjev studentane eit realistisk bilete av prestetenesta og motivasjon til å velja teneste som kyrkjelydsprest. På fagdag for ungdomsarbeid, som bispedømmet arrangerer saman med Misjonshøgskulen, møter også studentar på praktikum ved MHS, saman med tilsette som arbeider med barn og unge.

Samtidig ser vi både gjennom VTP og kontakten med studentar at mange av dei som studerer teologi ikkje har bakgrunn frå vanlege kyrkjelydar i Den norske kyrkja. I Stavanger høyrer mange til IMI-kyrkja. Mange studentar har også frikyrkjeleg eller bedehus-bakgrunn, og kjenner seg delvis framande for gudstenesteform, folkekyrkjeleg verksemd og teologi i Den norske kyrkja. Nettopp derfor er konkrete møte mellom studentar og kyrkje, gjennom utdanninga, eit viktig tiltak for å skapa motivasjon for presteteneste.

Vi vurderer jamleg meir generell marknadsføring. Mellom anna har vi hatt annonsar i «Muligheter», ei bok og ein nettressurs som blir delt ut til elevar i vidaregåande skule. Vi stiller også nokre gongar opp på stand og har vore innom både Impuls, eit stort ungdomsarrangement i bispedømmet og generelle utdanningsmesser. Vi har vore med på karrieredagen på Misjonshøgskolen dei siste åra. Vi trur ikkje det er slike tiltak som betyr mest for rekruttering, men tenkjer likevel det nokre gongar kan gjere nytte å vere synlege. Andre gongar trur vi effekten ikkje er verdt kostnad og arbeidsinnsats.

Kommentar til årsplan og risikovurdering

Nokre tiltak i årsplanen for 2014 rakk vi ikkje å gjennomføra, grunna andre oppgåver som tok plass. Vi har ikkje utarbeidd rekrutteringsplan eller gjennomført målretta tiltak for å gjera lokalt tilsette meir bevisste på rekruttering. Vi har heller ikkje hatt målretta arbeid for å rekruttera teologar som ikkje er i presteteneste.

Vi kan altså sjå at risikoen for å ikkje få gjennomført tiltak var sett for lågt. Av desse seier risikovurderinga at det viktigaste å få gjort først er å jobba planmessig med rekruttering overfor tilsette.

Å rekruttere teologar som har valt bort prestesteneste trur vi til dels vil vere utfordrande, sidan det å velja yrke er noko dei fleste investerer mykje i og gjer medvitne val om. Likevel er vi interesserte i å sondera og sjå om noko kan gjerast.

Å utarbeida plan er bare viktig i den grad det fører til tiltak som elles ikkje blir gjennomført, og det er risikoen liten for. Ein plan kan likevel rydda i rekrutteringsarbeidet og bidra til prioritering.

Endringar i strategiar og tiltak

Framover blir det viktig med både personalpolitikk, seniorpolitikk og tilrettelegging for yngre prestar. Vi vil også halda fram med kontakten med teologistudentar.

Dei viktigaste nye satsingane blir den generelle ungdomssatsinga og å arbeida meir systematisk og målretta for at lokalt tilsette og lokale kyrkjelydar skal skapa godt grunnlag for rekruttering til kyrkjeleg teneste.

Brusand

2.4.2. Frivillige

Mål: *Fleire blir engasjert i frivillig teneste i kyrkja
Talet på frivillige*

Innleiing

Stavanger bispedømme har som mål å ha motiverte og kompetente løna og uløna medarbeidarar på alle nivå. Dei frivillige er den viktigaste ressursen i kyrkja, og må takast godt vare på. Frivillig medarbeidarskap krev eit målretta arbeid, både når det gjeld rekruttering, opplæring og oppfølging.

Arbeid med frivillighet er eit tverrgående perspektiv i bispedømmet si verksemd. Vi vil her trekkje fram dei felte der det særleg vert arbeidd systematisk med dette: Gudsteneste, trusopplæring, kultur og diakoni.

	Frivillige totalt	Friv. Gudst	Friv barn.	Friv ungdom.	Friv diakoni	Friv kultur	Friv utvalg	Friv annet
Dalane prosti	733	392	181	125	108	72	185	62
Domprostiet	1354	653	267	173	302	168	307	360
Haugaland prosti	1449	352	549	230	258	135	256	400
Jæren prosti	2386	945	780	400	216	91	424	334
Karmøy prosti	1050	439	189	159	268	79	274	219
Ryfylke prosti	1026	239	437	165	144	101	165	325
Sandnes prosti	1552	639	507	352	222	142	304	403
Tungenes prosti	2131	1065	475	227	336	189	312	280
Ytre Stavanger prosti	1414	643	425	327	274	139	306	533
SUM, Stavanger BD	13160	5597	3596	2186	2193	1118	2532	2676
Pr. sokn	143	61	39	24	24	12	28	29

Det har skjedd ei endring i frivillig sektor dei siste åra. Dei frivillige har høgare krav til at oppgåvene skal passa med individuelle ønske, ta lite tid og vera ein god match for eigne personlege interesser. Det kan vera vanskeleg å få folk til tyngre oppgåver og meir omfattande verv. Det er ei trend å gi pengar fremfor tid.

Frivillig arbeid kan også stå i fare for å bli ein arena for dei ressurssterke. Personar med låg inntekt, utdanning og svak tilknytning til arbeidsmarknaden fell oftare utanfor, og kan svara at dei ikkje er med fordi dei ikkje er blitt spurte. Dei eldre held mykje av det frivillige arbeidet i gang, mens ungdom fell frå. Særleg gjeld dette unge menn, som tek ei frivillighetspause mellom 19-årsalderen og småbarnsfasen i midten av 30-åra. Dette skjer ikkje i same grad blant kvinnene.

Gudsteneste

Involvering er ei av kjerneverdiane i gudstenestereforma. Den grunnleggjande involveringa skjer når heile kyrkjelyden tek aktivt del i gudstenestefeiringa. Samtidig er det eit mål at fleire vert involverte i førebuing og gjennomføring av gudstenestene. Når frivillige medarbeidarar i ulike generasjonar og frå breidda av lokalsamfunnet vert involverte, vert gudstenestene også meir stadeigne.

I tidlegare undersøkingar har me sett at god involvering aukar gudstenestedeltakinga. Vi ser at potensialet for å involvere og invitera folk med på gudstenester ikkje blir fullt utnytta.

Eit konkret tiltak for å nå dette målet, er å utvikle og spreie ressursmaterieil for korleis ein involverer frivillige i gudstenesta. Det vil her vere ulike utfordringar for dei ulike faggruppene i kyrkja. Det vil til dømes vere viktig å motivere kyrkjemusikarar til å arbeida systematisk med å involvera lokale songarar og musikarar

I tala for frivillige ser me kjende kulturelle forskjellar mellom ulike delar av bispedømmet. Den frivillige innsatsen er størst på Nord-Jæren og noko mindre i bispedømmet sine grenseområde i alle retningar.

Trusopplæring

Resultat

Utbygging av eit kvalitativt godt tilbod til alle døypte i alderen 0–18 år krev brei involvering i planlegging og gjennomføring av trusopplæringa. Dette inneber planmessig innsats når det gjeld arbeid med frivillig medarbeidarskap på dette feltet i kyrkjelyden. Dette er grunnleggjande for å lukkast med ein trosopplæring for alle døypte.

I den totale oversikta innleiingsvis kan vi sjå kor mange frivillige det var i barne – og ungdomsarbeidet/trusopplæringa i dei ulike prostia i bispedømmet i 2014.

	2011	2012	2013	2014
Tal på frivillige	3159	3312	3580	3596

I 2014 var 3596 frivillige med i trusopplæringa eller i det som blir rapportert som barne- og ungdomsarbeidet. Dette er ein svak oppgang frå året før, då talet var 3580. I 2012 var talet 3312 og i 2011 var talet 3159. Dette syner ein jamn vekst av frivillige i trusopplæringa gjennom dei siste åra.

Det er stor grunn til å tru at veksten i tala heng saman med trusopplæringsreforma, og det auka omfanget av tilbod til barn og unge i kyrkjelydane. Det har vore og er framleis eit sterkt behov for frivillige medarbeidarar for å kunne gjennomføre den opptrappinga som reforma legg opp til.

Vi veit at det i heile samfunnet er ei aukande utfordring å rekruttere frivillige medarbeidarar. Vi er derfor tilfredse med at tala held seg så høge, og at det er ei svak vekst frå 2013 til 2014. Samtidig ser vi at auka har vore større dei føregåande åra.

Når det gjeld tala for dei ulike prostia, så vil mange faktorar spele inn. Kor mykje ein satsar på rekruttering, kva system ein har for å ivareta dei frivillige, og kor mykje folk som bur i prostia, kan vere med å påverke tala.

Samband mellom tiltak og resultat

I 2014 vart dei siste prostia implementerte i trusopplæringsreforma. I den fasen kor kyrkjelydane blir innfasa, har det vore eit særleg sterkt fokus på frivillig medarbeidarskap frå bispedømmet si side. På dei ulike kursa med tilsette, råd, utval og andre frivillige, har eigarskap og frivillig medarbeidarskap blitt lyfta fram som avgjerande for å lukkast med reforma. Det har og vore fokus på frivillige i plangodkjenninga frå biskopen, på visitasar, i årsrapportsamtalar og på kurs og samlingar.

Kommentar til risikovurdering 2014

Dersom reforma og opptrappinga av trusopplæringa skal lukkast, må ein klare å rekruttere fleire frivillige medarbeidarar. Dersom dette ikkje skjer, vil det bli for mykje arbeid på dei tilsette, og opptrappinga vil stå i fare. Risikoen blir derfor vurdert som alvorleg.

Vurdering av resultatet

Vi opplever at vi i stor grad har lukkast med å setje fokus på frivillighet, og skape ei forståing av dette i kyrkjelydane. Det ser ut til at kyrkjelydane er merksame på viktigheten av frivillige, samtidig som det er eit område som mange slit med, og som er tidkrevjande

Endringar i strategiar og tiltak

Vi trur at det blir særst viktig å halde fram med fokuset på eigarskap og frivillighet i arbeidet med trusopplæringa. Når alle sokna nå er fasa inn, må vi finne nye arenaer for å halde oppe det same trykket som før.

I 2015/2016 blir det ei satsing på konfirmasjon i alle prostia. I den samanhengen vil frivillig medarbeidarskap vere eit viktig tema. Det same vil gjelde på kursa for nye sokneråd hausten 2015. Vidare blir det viktig å halde fram med satsinga på frivillige på visitasar, kurs, samlingar og i årsrapportsamtalane.

Kultur

Dette er første året vi har rapportert på talet for frivillige frå kulturfeltet. Kyrkjelydane har rapport om 1118 frivillige her. I fjor blei det rapportert om 2612 frivillige på dette området. Vi kjenner ikkje til at det har skjedd dramatiske endringar i realiteten, så me reknar med at dette skuldast endringar i rapporteringa.

Vi veit at fleire har kulturutval, men desse må vi tru er ført under frivillige utval. I samband med konsertar og kulturarrangement trengst personar til ulike oppgåver som PR-arbeid, billettsal, vertskap og praktisk tilrettelegging. Der det finst eigne kulturutval, vil det som regel vere desse som gjer desse oppgåvene, i tillegg til å planlegge arrangement og søkje økonomisk støtte.

Det er interessant å sjå på talet frivillige og samanlikne dei ulike prostia på dei ulike fagfelt. For gudsteneste og kultur er det Tungenes prosti som har flest, mens det på trusopplæring er Jæren. Vi ser at det er kulturfeltet som har færrest frivillige.

Det vil vore ønskjeleg å få kunnskap om kva som ligg bak tala frå kyrkjelydane, for å vite korleis engasjementet og talet på frivillige er i forhold til dei behova og ønska dei har. Det vil også vere interessant å vite om rapporteringa fungerer slik ho er tenkt, for å sikre at tala kan samanliknast frå år til år og gje dei opplysningane vi treng for å følgje opp.

Diakoni

Diakonien gjev seg uttrykk i det organiserte arbeidet som diakonar og diakoniarbeidarar utfører på vegne av kyrkjelyden, overfor utsette enkeltmenneske og grupper, saman med dei frivillige. Det er sokneråd og fellesråd som lagar retningslinjene for dette arbeidet, men diakonen leier diakonitenesta i kyrkjelyden og har medansvar for å rekruttere, utruste og rettleie frivillige medarbeidarar.

Det er ulike kulturar for frivillighet i kyrkjelydane våre. Korleis tenkjer vi kring det? Korleis ser dei frivillige på seg sjølve og si teneste. Kva slags haldningar blir dei møtt med frå dei tilsette? Frivillighet på ein god måte skapar eigarforhold til tenestea og kyrkjelyden. Det er viktig at dei tilsette ikkje har tek for stor plass, slik at dei frivillige bare får vere med å gjere det dei ansatte har tenkt. Mange blir motivert av å vere med på heile prosessen og har veldig mykje å bidra med.

Utvikling

I 2015 var det ein svak oppgang på talet frivillige i det diakonale arbeidet. Dei prostia som ikkje har diakonstillingar har få frivillige. Tilsette diakoner er viktige for at talet på frivillige skal vekse.

Vurdering av resultatet

Frivillighet er ein integrert del av bispedømmet si verksemd, og særleg i samband med trusopplæring, gudsteneste, kultur og diakoni blir det arbeidd systematisk med dette gjennom dei forskjellige lokale fagplanane.

Dei frivillige medarbeidarane bér mykje av arbeidet innanfor gudstenesteliv ,trusopplæring, kultur og diakoni. Talet på frivillige er høgt. Samtidig ser vi at frivillighet i aukande grad handlar om individuell sjølvrealisering. Vi må reflektere over korleis «den nye frivilligheten» pregar og utfordrar Den norske kyrkja sin frivillighetskultur. Kyrkja er avhengig av mykje frivillig innsats for å gjera det ho gjer i dag.

Det er sokneråda som har formelt har ansvar for organisering av frivillige medarbeiderar i kyrkjelydane. I tenesteordninga for prestar, kateketar, kantorar og diakonar står det at dei har medansvar for å utruste, rekruttere og vegleie frivillige medarbeidarar innan sine felt.

Stavanger bispedøme manglar ein samla strategi for frivillig medarbeidarskap, kor soknerådene og dei ansatte arbeidar saman. Dette blir eit viktig satsningsområde i 2015 og kjem mellom anna til å bli eit tema i kursinga av dei nye sokneråda.

Årdal gamle kyrkje

3. Utvalde mål frå årsplan 2014

3.1. Misjon

Mål: Fleire kyrkjelydar blir engasjerte for misjon

Indikator: Talet på kyrkjelydar med misjonsavtale

Resultat

Det er 125 misjonsavtaler i kyrkjelydane i Stavanger bispedømmes ved utgangen av 2014. Dette er ein avtale meir enn året før. 119 av dei 124 avtalane er innanfor ramma av Samarbeid Menighet og Misjon (SMM), dette er to SMM-avtaler meir enn året før. Alle kyrkjelydane i bispedømmet har minst ein misjonsavtale.

Den andre resultatindikatoren for SMM-arbeidet i bispedømmet er mengda av aktiviteter i kyrkjelydane der misjonsavtalane får fokus. Dette finst det ikkje talmateriale på, sidan kyrkjelydane ikkje skal rapportere på dette. Det generelle inntrykket er at det er eit stort forbedringspotensial på dette området, mange kyrkjelyder har minimalt med fokus på misjonsavtalane i gudstenester og tiltak i trusopplæringa.

Utvikling

Talet på misjonsavtaler i bispedømmet har vore stabilt dei siste åra. Dei få kyrkjelydane som ikkje hadde misjonsavtale for 2-3 år sidan, har inngått avtale. Det finst ikkje indikatorar på at mengda av aktivitetar der avtalane får fokus har auka dei seinare åra. Noko av årsaken til dette kan vere at kyrkjelydane har måtta fokusere mykje på trusopplærings- og gudstenestereform i denne perioden. Og sjølv om misjon er forventa å ha ein tydeleg plass i tiltaka som veks fram av desse reformene, er nok ikkje dette det første kyrkjelydane søker å få på plass. Men det kan sjå ut som det er ein aukande fokus på dette i mange kyrkjelyder, særleg med tanke på trusopplæring.

Tiltak og resultat

Dei to viktigaste kategoriane av tiltak har vore kompetanseutvikling og utvikling av materiale. Kompetanseutviklinga har primært dreidd seg om samtalar med tilsette i kyrkjelydane, i stabsmøter og møter med trusopplærarar, med fokus på misjonsavtalen og korleis den kan brukast i kyrkjelyden sine aktivitetar og fellesskap. Dessutan har ei samling for kyrkjelydanes misjonsutval, og ei for tilsette i SMM-organisasjonane blitt gjennomført for å auka desse målgruppene si kompetanse på forholdet mellom kyrkjelyd og misjon. Det finst ikkje talmateriale som kan gje indikatorar på om dette har ført til auka misjonsfokus i kyrkjelydane, men det generelle inntrykket er at interessa for å bruka misjonsavtalen meir aktivt i kyrkjelydane har auka.

Satsinga på å utvikle av materiale som kan hjelpe kyrkjelydane til å setje fokus på misjonsavtalane, har i løpet av 2014 resultert i tre ferdige opplegg: Eit samtaleopplegg om forholdet mellom diakoni og evangelisering, eit opplegg for bruk i tilrettelagte klubbar, og eit konfirmantopplegg. Det er først i 2015 at ein kan sjå om desse ressursane kjem i bruk i kyrkjelydane.

Kommentar til risikovurdering 2014

Delmål 1: Når det gjeld interessa for og fokus på misjonsavtalen ser det ut til å ha vore ein korrekt risikovurdering. I mange kyrkjelyder får misjon liten plass, men det er også stadig fleire kyrkjelyder som viser aukande interesse for eit større fokus på misjonsavtalen. Denne risikovurderinga kan sannsynligvis brukast vidare i planane.

Delmål 2: Det er tydeleg at det trengst fleire ressursar knytt til dei ulike misjonsavtalane, så det ser ut til å ha vore ei korrekt risikovurdering også her. Fleire kyrkjelyder melder om at dei vurderer å skifte ut misjonsavtalane sine fordi dei strever med å finne metodar for å setje fokus på dei i kyrkjelyden sine aktiviteter. Sjølv om vidare planar ikkje nødvendigvis legg opp til å utarbeida fleire ressursar, er det viktig å halde fokus på ressursar og verktøy.

Delmål 3: Vurderinga av den høge risikoen for at kyrkjelyds-medlemmer ikkje blir stimulerte til å leve misjonalt, er vanskeleg å evaluera, fordi det ikkje finst talmateriale, og fordi den direkte kontakten med kyrkjelydsmedlemmer skjer lokalt. Det er likevel grunn til å tro at mangelen på fokus på misjonsavtalene, fører med seg eit mindre misjonalt fokus i mange av kyrkjelydane. Det vil derfor fortsatt vere fokus på ein del av dei same tiltaka i framtida.

Vurdering av resultatet

Resultatet er tilfredsstillande ut frå den situasjonen som pregar bispedømmets kyrkjelyder. Med det sterke fokuset på store reformer dei siste åra, er det ikkje å forventa at talet på misjonsavtaler skal auka, eller at det skal skje ei merkbar auke i talet på aktiviteter i kyrkjelydane der misjonsavtalene får fokus. At det likevel opplevast ein auka interesse generelt for å setja misjon og misjonsavtalen i fokus, tyder på at tiltaka gjev resultat.

Endringar i strategiar og tiltak

Erfaringane frå 2014 tyder på at vi skal fortsetja å satse på kompetanseutvikling. Kyrkjelydane treng både å utfordrast på kor viktig misjon er, og dei treng hjelp til korleis dei kan setja misjon i fokus. Når det gjeld utvikling av ressursar, vil det ta tid før det kan vurderast om dette fungerer, det kjem an på om kyrkjelydane vil bruka ressursane, og om dei hjelper å setja misjon og misjonsprosjekta i fokus. Inntil vidare vil det ikkje bli satsa på å utvikle fleire ressursar, men heller på å orientere om det som fins, og utfordre misjonsorganisasjonane til å utvikle meir. Når det gjeld det å utfordra medlemmane i kyrkjelydane til å leve ut misjonsoppdraget i kvardagen, er dette først og fremst dei tilsette i kyrkjelydane, samt sokneråda, sitt ansvar. Satsinga på å stimulere dei tilsette til å fokusere på dette, vil halde fram med dei same tiltaka som i 2014, men delvis også gjennom nokre nye tiltak.

3.2. Inkludering

Mål: Menneske med særskilte behov vert inkluderte i kyrkjelydsarbeidet

Indikator: Talet på arrangement for menneske med særskilte behov

Innleiing

For inkluderingsarbeidet blir mål og indikatorar henta frå bispedømmet sin årsplan. Bispedømmet sin strategi 2011-2014 held fram «inkluderande fellesskap; fellesskap som verdset mangfald og respekterer ulikskapar; og retten til eit åndeleg liv for alle» som sentrale omgrep, og det er i dette vi finn røtene for det lokale arbeidet med inkludering. At bispedømmet «på alle område skal fokusera på tilrettelegging og inkludering uavhengig av funksjonsevne», er det som gjev dette arbeidet retning.

Desse måla og indikatorane gjeld for 2015, men vi har i arbeidet i 2014 styrt mest etter årsplanen for 2014. Den grunnleggjande tenkinga og dei overordna måla vil vere nokså like, men vi arbeidar med å finna ei enklare og meir presis form i framstillinga av desse i planane.

Resultat

Særskild rapportering på inkluderingsfeltet er relativt nytt i vårt bispedømme. Spesifikk rapportering, med utgangspunkt i årsplan, starta i 2013, og vi ser at arbeidet med dette er noko som må utviklast vidare. Det er ei utfordring å finna fram til eit høveleg rapporteringsverktøy for det lokale arbeidet, så lenge dette ikkje vert direkte etterspurt i dei nasjonale rapporteringssystema. Vi har derfor lite konkret talmateriale å relatere til enno, men veit likevel mykje om tiltak, arrangement og prosjekt som bidreg til at menneske med særskilte behov vert inkluderte i kyrkjelydsarbeidet (sjå avsnitt under).

Utvikling

Det lokale arbeidet synest å bere preg av stabilitet og godt innarbeidde tradisjonar og rytmer. Deltakartal i tilrettelagde klubbar, lørdagskafèar og andre kontinuerlege tiltak held seg nokså stabilt, men fleire leiter etter metodar for å få med fleire yngre. Arbeidet har og tilsette og frivillige som syner stor trufasthet og stabilitet, og som melder om stor trivsel.

Vi ser at dei lokale tilsette syner stor tryggleik i å laga tilpassa konfirmantopplegg der det trengst, og at konfirmantar med særskilte behov blir møtt lokalt gjennom dette. Samtidig held arbeidet fram med felles konfirmant-prosjekt på tvers av kyrkjelydsgrenser, der dette er innarbeidd og funksjonelt, men nye tiltak som dette er ikkje sett i gang.

I 2014 har ein spurt etter om trusopplæringsarbeidet for dei yngre fangar opp fleire barn med særskilte behov, men både lokalt og nasjonalt ser vi at respons og deltaking frå denne gruppa synest å vere noko mindre enn forventa.

Tiltak og resultat

To overordna mål har hatt fokus i 2014:

1. Auke medvit, forståing og kunnskap om inkluderande kyrkjeliv og HEIL-visjonen i kyrkjelydane i bispedømmet.

Langsiktig arbeid med motivasjon, informasjon og inspirasjon er nødvendig i inkluderingsarbeidet for å hjelpe tilsette og frivillige i kyrkjelydane til å halde fokus på- og prioritere arbeid for denne målgruppa. Vi har derfor t.d. møtt prostar, prostilag og kyrkjevevjerer og formidla tematikk og innspel frå fagfeltet. Vi trur haldningsskapande arbeid er nødvendig for å kunne utvikle forsterka satsing og nye tiltak lokalt. Det ligg og i rammene for dei to rådgjevarstillingane at dei og skal nyttast ute i det operative arbeidet.

Derfor har klubbar, kafear, gudstenester og institusjonar fått besøk, for å kunne hauste og dele erfaringar og for å gje støtte til medarbeidarar.

Medarbeidarsamlingar i nord-og sør fylket har vore nyttige og inspirerande. Mykje arbeid vart lagt ned i HEL-konferansen i Trondheim, som fleire frå Rogaland deltok på med stort utbytte.

Prosjekt og diakonar i stillingar delfinansierte av Diakonistiftelsen er også blitt følgt opp og vegleia.

Den nye utgåva av ressursmateriellet «Bli kjend i kyrkja» er blitt formidla til prostar og kyrkjelydar, og eit nytt programopplegg om misjon og inkludering er blitt utvikla. Eit breitt anlagt fagbokprosjekt (Gyldendal) har også vore under arbeid heile året.

2. Auke deltakinga i kyrkjelege aktivitetar blant menneske med nedsett funksjonsevne/utviklingshemming.

«Tilrettelagde gudstenester», der dei er etablerte i prosti og enkelt-kyrkjelyder, har også dette året vore til stor glede, og vi ser at desse fleire stader er sjølvsgade og naturlege i gudstenesteplanane. Både desse, og meir fokus på å gje menneske med utviklingshemming rom som deltakarar og medverkande i «ordinære gudstenester», er noko vi har halde fram for kyrkjelydar og tilsette, og også fokusert på i visitasane der det har vore naturleg.

Gjennom årsrapportsamtalane har inkludering og tilrettelegging i dei lokale trusopplæringsplanane og tiltaka blitt særskilt etterspurd. HEL-konfirmantgrupper og anna tilretelagt konfirmantundervisning er blitt følgt opp, og det er blitt støtta opp om fellesarrangement på tvers av kyrkjelydsgrenser.

Mykje godt week-end arbeid er blitt gjort, mest i nord i regi av Diakonistiftelsen, på Nesjatunet leirsted. Det store fellesprosjektet med kyrkjefellesskapstur til Solgården blei ei flott oppleving også i år, der vi reiste 33 personar frå bispedømmet. Saman med oppstart av arbeidet med det digitale andaktsopplegget «Tid med Gud» er dette eit særers vellukka samarbeid mellom Diakonistiftelsen Rogaland og bispedømmet, - eit samarbeid som på mange vis ligg til grunn for mykje av tenkinga og satsinga på inkluderingsarbeidet vårt. Betydninga av dette arbeidet blei og synleggjort og verdsatt då inkluderingsrådgjevar Sølvi Dahle blei tildelt «Tilgjengelighetsprisen» frå Rogaland fylkeskommune i desember 2014, for sitt mangeårige arbeid for å betra kåra for menneske med utviklingshemming.

Kommentar til risikovurdering 2014

Som i det meste av arbeidet elles er hovudmålet avhengig av kva som skjer lokalt: Det lokale planarbeidet blir viktig, det er her konkrete tiltak aukar eller går ned i tilslutning, det er her gudstenestefellesskap blir fattigare utan menneske med utviklingshemming, og det er her intensjonar i trusopplæringsplan og kyrkjelege vedtak må levast ut. Våre tiltak i årsplanen bør ha fokus på alt som kan styrkja og byggja opp under den lokale utøvinga, og vi trur risikovurderinga samsvarer nokenlunde med det. Men vi ser og av dette at med det store mangfaldet i bispedømmet vårt er det ikkje lett å favne alle i ei slik type risikovurdering.

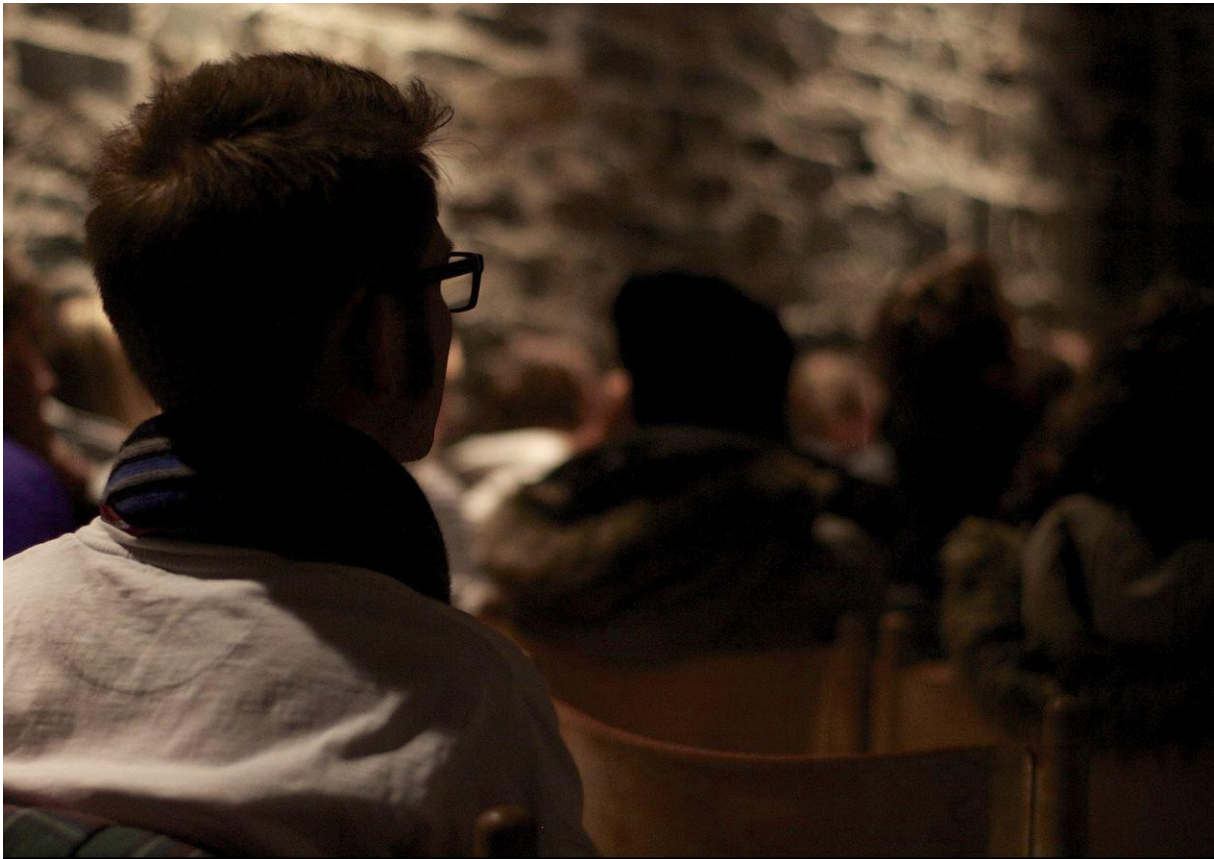
Vurdering av resultatet

Vi gler oss over at kyrkja i Stavanger bispedømme møter mange menneske med utviklingshemming på måter som utgjer ein forskjell i menneske sine liv. Dette skjer gjennom varme kyrkjelydar, dedikerte tilsette og frivillige, og godt tilrettelagt arbeid. Om våre planar og tiltak kan understøtta dette, trur vi fleire menneske med særskilte behov vert inkluderte i kyrkjelydsarbeidet.

Endringar i strategiar og tiltak

- Stavanger bispedømme må i sterkare grad lyfta fram det ansvaret kyrkja har, nasjonalt og lokalt, for å følgje opp og iverksetje forpliktande vedtak som er gjort om rettane til trusutøving og deltaking for menneske med utviklingshemming.

- Vi må betre kontakten med kommunane om samhandling, og hjelpe kyrkjelydane til å tenkje strategisk og planmessig om dette lokalt. Vi kan bidra til fokus på tenlege ressursar, som t.d «Samhandlingsheftet» og E-læringskurset «Inkludering og deltakelse» frå Stiftelsen SOR.
- Vi bør prioritere å vere enno meir ute i det operative arbeidet for å oppretthalde nærkontakt med brukarar og medarbeidarar.
- Vi bør sjå på rekruttering av frivillige leiarar til Solgården-turane enno meir som ei langsiktig leiarrekruttering og leiartrening for inkluderingsarbeidet.

Frå ungdomstinget 2015

3.3. Ungdom

3.3.1. Ungdomssatsing

Mål *Oppmuntra og utfordra kyrkjelydane til prioritering og nytenking for å nå ungdom*

Indikatorar: *Talet på kontinuerlege tilbod til ungdom i kyrkjelydane*
Talet på kyrkjelydar som utvikler nye kontinuerlege tiltak.

Resultat

Her er ei oversikt frå årsstatistikken på ungdomsarbeid i 2013 og 2014.

Prosti	Årsstatistikk 2013 - tiltak	Årsstatistikk 2014 - tiltak	2013 - deltakarar	2014 – deltakarar
Haugaland	32	32	1268	1296
Ryfylke	14	20	420	499
Karmøy	28	26	823	1310
Tungenes	32	38	1903	1259
Ytre Stavanger	35	35	988	961
Domprostiet	15	21	280	316
Sandnes	30	30	791	942
Jæren	37	39	847	893
Dalane	31	20	384	305
Sum	254	261	7704	7781

Dette betyr at det er i gjennomsnitt 2,8 kontinuerlege tiltak for ungdom pr sokn. Det har blitt nokre få nye tiltak i 2014 og det totale deltakartalet har auka. Tala viser også at rapporteringa truleg har varierende kvalitet og konsekvens, sidan nokre prosti visar merkelege endringar frå eit år til eit anna.

Utvikling

Det er ikkje utvikla talfesta mål som resultatindikatorane kan samanliknas med. Det generelle biletet som dannar seg gjennom tilbakemeldingar i visitasar, møter med tilsette i kyrkjelydane og anna, er at oppslutninga om kontinuerlege tiltak for ungdom går ned. Tala frå statistikken viser at dette kan vere vel så mykje myte som fakta.

Tiltak og resultat

Det er inga samanheng mellom tiltak og resultat når det gjeld ungdomssatsinga. I løpet av året endra vi fokus når det gjaldt kva tiltaka skulle fokuserast på. Tiltak A om å kartleggja kva tiltak som eksisterer blei gjennomført som planlagt. Men tiltak B og C, som skulle fokusera på å oppmuntra og utfordre kyrkjelydane på å vidareutvikle eller opprette nye kontinuerlege tiltak for ungdom, fekk eit anna innhald. Før nye aktivitetar blir satt i gang eller utvikla vidare, må ein setje fokus på korleis ungdomsarbeidarar finn balansen mellom teneste og relasjon til Gud, og på kva ein formidlar til ungdom, både gjennom forkynninga/undervisninga, og gjennom måten ein organiserer aktivitetane. Ungdomssatsinga i 2014 har handla om å komme i dialog om dette med prestar og tilsette som jobbar med ungdom i kyrkjelydane.

Kommentar til risikovurdering 2014

Til trass for at tiltak B og C fekk eit anna innhald enn først tenkt, så stemmer risikovurderinga temmeleg bra. Verktøya som blir nemnde i risikovurderinga for tiltak B blir i denne omgangen ikkje strategiar eller program for tiltak, men bevisstgjering i forhold til gudsrelasjon og stress i ungdomsmiljøa. Med dette atterhaldet stemmer det godt at kyrkjelydane får hjelp til prioritering og

nytenking. Den auka satsinga på ungdomsarbeid i kyrkjelydane som risikovurderinga i tiltak C omtalar, er ikkje relevant med tanke på dei tiltaka som er gjennomførte i 2014, då det som nemnd først skal fokuserast på innhaldet i formidlinga. Ei justering av risikovurderinga i samanheng med dette er nødvendig for vegen vidare.

Vurdering av resultatet

2014 blei brukt til å starte ein runde i prostia i bispedømmet der ungdomsarbeidarens situasjon og innhaldet i formidlinga blei sett fokus på. Denne runden kom ikkje lenger i løpet av året enn til eit møte med prestane i Domprostiet og Ytre Stavanger prosti, samt avtaler med Jæren prosti om å møte prestane og dei tilsette som jobbar med ungdommar der våren 2014. Møtet med prestane i Domprostiet og Ytre Stavanger prestar blei ein god samtale som fekk sett det fokuset som var ønskeleg. Det ville vore meir i tråd med dei oppsette måla viss det hadde blitt gjennomført møter i fleire prosti. Derfor er vi bare delvis nøgde med resultatet.

Endringar i strategiar og tiltak

Erfaringane frå 2014 viser at det fortsatt er mange kontinuerlege tiltak i fleire av kyrkjelydane i bispedømmet, med store variasjonar frå prosti til prosti. Før ein begynner å stimulere til utvikling av meir aktivitet, må ein arbeide med innhaldet i tiltaka og formidlinga. Ein må sjå til at dette hjelper ungdom til å praktisere ein sunn og slitesterk spiritualitet. Satsinga må vera berekraftig.

3.3.2 Ungdomsdemokrati

Resultat

Det var 41 delegatar på Ungdomstinget (UT) 2014, og 14 deltagarar utanom, samt fem gjestar frå vennskapsbispedømmet Carlisle. Det var eitt møte mellom Ungdomsrådet (UR) og Bispedømmerådet (BDR), og eitt møte mellom UR og biskop. På begge desse møta blei resolusjonar frå UT drøfta. UT-resolusjonane blei sendt til alle sokn, men det finst ikkje nokon oversikt over kor mange impulsar frå desse resolusjonane som blei anvend i kyrkjelydane.

Utvikling

I 2013 var det 32 delegatar på UT, i 2012 var det 39. Talet på delegatar i 2014 var dermed det beste på fleire år. Noko av grunnen til dette kan vere ei bevisst satsing på trivsel på UT, slik at fleire delegatar har lyst å komme tilbake neste år. Dessutan blir kyrkjelydane kanskje tydelegare utfordra enn før, ikkje minst av biskopen, til å senda delegatar til UT. Det er likevel ein tendens til at når UT blir arrangert i nordfylket (2013) kjem det merkbar færre delegatar enn når det blir arrangert i sørfylket (2012 og 2014).

Tiltak og resultat

Vektlegginga av trivsel og fellesskap, samt tung marknadsføring av UT har definitivt påverka det gode resultatet når det gjeld talet på delegatar. God førebuing av samtalan mellom UR og BDR/biskop har ført til at desse møta har vore konstruktive og nyttige. Rutinen med å leggje UR sine møter opp like før BDR sine møter har gitt gode prosessar med tanke på UR sitt høve til å uttale seg om relevante saker som skal opp i BDR. På desse områda ser det ut til å ha vore ein tydeleg samanheng mellom tiltak og resultat. Når det gjeld om UR og UT sitt arbeid har gjeve impulsar til kyrkjelydane, har vi som nemnd ingen tal å basere det på.

Kommentar til risikovurdering 2014

Til tross for den fine veksten i talet på delegatar til UT, så er det bare 27 av bispedømmets 92 sokn som har sendt delegatar i 2014. Det betyr at vurderinga av risikoen for at mange kyrkjelydane ikkje makta eller prioriterte dette, var riktig. Det bør fortsatt vere ein tilsvarande risikovurdering framover. Til

tross for rutinen med å leggja UR sine møter i forkant av BDR sine møter, og ein kontinuerlig vurdering av kva for BDR-saker UR bør uttala seg om, var det bare eitt tilfelle i 2014 at UR leverte innspel til BDR (om Bispedømmets strategi 2015-2018). Dette kan tyde på at vurderinga av moderat risiko for at UR kunne oppleve BDR-sakene som irrelevante var for optimistisk, og bør justerast opp i tida framover.

Vurdering av resultatet

Til tross for fin vekst i talet på delegatar til UT, og til tross for dyktige og positive medlemmer i UR, og positive møter mellom UR og BDR/biskop, kan vi ikkje vere nøgde med resultatet, når 65 sokn ikkje har sendt delegatar til UT, og UR bare ein gong har gitt innspel til BDR sine saker. Det fortel om eit ungdomsdemokrati som har eit stort forbedringspotensial.

Endringar i strategiar og tiltak

Til tross for at vi ikkje kan vere nøgde med resultatet, er det vanskeleg å sjå kva endringar som skal gjerast i strategiar og tiltak. Fortsatt fokus på trivsel, fellesskap og marknadsføring av UT, fortsatt fokus på gode møtepunkter mellom UR og BDR/biskop, samt fortsatt arbeid med å finne relevante BDR-saker for UR å gje innspel på, bør vere dei viktigaste verkemidla for å fremja ungdomsdemokratiet i bispedømmet. Dette er eit langsiktig arbeid som vi håpar på sikt vil motivere fleire sokn til å sende delegatar, noko som er utgangspunktet for å styrkje også dei andre aspekta ved eit godt fungerande ungdomsdemokrati.

4. Vurdering av resultatet i forhold til delmåla i tildelingsbrevet.

5.1. Den norske kirke skal vere ei landsdekkjande, lokalt forankra kyrkje

I avsnittet om gudstenester har vi skrive at tilbodet om gudstenester er litt knapt i forhold til etterspurnaden og ønske lokalt.

At kyrkja skal vere landsdekkjande, handlar ikkje bare om gudstenester. Indikatoren dekker derfor ikkje heile målformuleringa. Nettopp derfor er det viktig å ikkje bare fokusera på gudstenestelivet, men på heilskapen i korleis kyrkjelydane er til stades lokalt.

Alle kyrkjemedlemmar i bispedømmet har ein kyrkjelyd og ei kyrkje i rimeleg avstand frå der dei bur. Dei har tilbod om både gudstenester, kyrkjelege handlingar og kyrkjelydsarbeid. Dei grunnleggjande behovet er dekkja, men både prestar og kyrkjelydar opplever at etterspurnaden er større enn kapasiteten.

Til dømes ønskjer mange kyrkjelydar å utvida tilbodet innan trusopplæring, diakoni og anna kyrkjelydsarbeid. Kyrkja treng å styrka nærværet blant ungdom. Prestane har begrensa kapasitet til å følgja opp sørgjande ut over gravferder, og langt frå alle kyrkjelydar er betjente med diakon. Dei grunnleggjande kyrkjelege behova er dekkja, men vi opplever samtidig at kyrkjelydar og prestar har mange draumar og ønske om å gjera meir, og at det meir er kapasitet enn interesse for tiltak som set begrensingar for dette.

Politisk sett er det ein grunnverdi for bispedømmet å vere til stades i heile bispedømmet, og det er ei sentral og ukontroversiell føring for ressurstildelinga og det arbeidet som skjer. Nokre gongar må vi gjera val i forhold til balansen mellom verksemd i distrikta og i byane, men ikkje på eit nivå som gjer at det grunnleggjande kyrkjelege nærværet blir truga.

5.2 Den norske kyrkja skal ha ei oppslutning som stadfestar karakteren hennar som folkekyrkje.

Sjølv om oppslutninga om dåp, konfirmasjon og gravferd går svakt ned og medlemstalet går marginalt ned samtidig som befolkninga aukar, er likevel den grunnleggjande oppslutninga om kyrkja så stor at

kyrkja si karakter som folkekyrkje ikkje er truga. At oppslutninga om nokre sentrale folkekyrkjelege markørar går noko ned, betyr likevel at det er grunn til å følgja med på utviklinga og setja inn tiltak der kyrkja ønskjer å halda på oppslutninga.

Kyrkja har ikkje noko ønske om kunstig høg oppslutning. Det er ikkje unaturleg at dei som ikkje identifiserer seg med kyrkja eller kjenner behov for å bruka ho ikkje er medlemmar, ikkje døyper eller vel vigsel i regi av andre enn kyrkja. Kyrkja har likevel eit ønske om å nå og inkludera så mange som mogleg. Det handlar om at kyrkja ikkje bare er folkekyrkje, ho *vil* vere folkekyrkje.

At oppslutninga går noko ned, er ikkje overraskande, ut frå at samfunnet blir meir pluralistisk og tradisjonar og tru kan vere under press. Det er ei positiv utfordring til kyrkja om å finna si rolle og møta nye utfordringar ved å vere open, misjonar og relevant. Ikkje minst spelar trusopplæringa ei heilt sentral rolle i kyrkja sin strategi.

5.3 Den norske kyrkja skal formidle evangelisk-luthersk tru og tradisjon og tilby trusopplæring til alle døypte barn.

Kyrkja formidlar si tru og sine tradisjonar gjennom alt ho gjer. Dei kyrkjelege handlingane og trusopplæringa er dei største kontaktflatene med breidda av befolkninga.

Det er også mange som er innoverande med jamne mellomrom, medan det å vere fast kyrkjegjengar er sjeldant. Her er kyrkja meir som eit anna, aktivt trussamfunn. Det er eit viktig kyrkjeleg mål at fleire skal bruka kyrkja meir.

Frå 2015 av vil alle prostia i bispedømmet vere i gang med trusopplæring i tråd med reforma. Tilbodet er framleis under utbygging, men blir innretta mot å gje tilbod til alle døypte. Sidan å delta i trusopplæring er frivillig, noko relativt nytt og konkurrerer med andre aktivitetar, er det ikkje unaturleg at oppslutninga om trusopplæringstiltak varierer. Vi opplever at kyrkjelydane arbeider aktivt med å finna strukturar og tiltak som når breitt ut og ser at å etablere liknande tiltak på tvers av kyrkjelydar, til dømes Lys Vaken, Tårnagentar, Babysong og dåpsklubbar, styrkar rekrutteringa generelt.

5.4 Den norske kyrkja skal vere organisert i samsvar med demokratiske prinsipp og verdiar.

Kyrkjedemokratiet som system er ope og godt demokratisk sikra. Det er lagt inn mange mekanismar i valordningane som gjer det vanskeleg å kuppa valet. Vi opplever også at det er stor forståing blant dei som har ansvar for val, anten dei er tillitsvalde eller tilsette, for at kyrkjedemokrati er viktig. Alle nivå i kyrkja blir leia av folkevalde organ, i samverke med prestetenesta.

Kyrkjedemokratiet er likevel ikkje utan utfordringar. Det kan vere vanskeleg å rekruttera kandidatar til sokneråd. Det er heller ikkje tradisjon for å gjera soknerådsvalet til eit politisk val, der kandidatane sine standpunkt i kyrkjepolitiske spørsmål blir synleg, og å stilla krav til dette inneber ein risiko for å svekka rekrutteringa til sokneråd. Det betyr imidlertid at det fleire stader kan vere vanskeleg for veljarane å påverka soknerådet sitt arbeid anna enn gjennom personvalet. Det er ikkje utan vidare problematisk, men det gjer det vanskeleg for veljarane å påverka konkrete saker lokalt gjennom valet.

Det same gjeld eigentleg også dei høgare nivåa i kyrkjedemokratiet, der valet fort blir meir eit personval og eit engasjementsdemokrati enn eit val mellom ulike politiske program. Dette er heller ikkje einsidig negativt, sidan det ein treng er personar med god dømmekraft og kompetanse som skal ta stilling til mange ulike saker. Det er heller ikkje ulikt det politiske livet, der dei som får tillit får påverka mange fleire saker enn dei som har vore oppe i valet, og det er lang veg mellom veljarane si enkle stemme og det store komplekset av beslutningar som politikarane tek.

I val av bispedømmeråd og Kyrkjemøte ser vi også at det har konsekvenser for valet at det er sokneråd som foreslår kandidatane til nominasjonskomité si liste. Dette gjer at kandidatane får mykje felles, til dømes at dei er engasjerte i lokalt kyrkjelydsarbeid og har mange felles verdiar for dette.

KIFO har i evaluering av tidlegare val peikt på at breidda blant kyrkjemedlemmane er større enn breidda blant kandidatane, og at dette er noko som gjer at det kan vere vanskeleg å finna andre skillelinjer i valet enn syn på samlivsetiske spørsmål. Det svarer til demokratiske prinsipp at dette spørsmålet skal avgjerast gjennom val, men det kan likevel vere eit problem viss akkurat denne eine skillelinja i praksis blir det som dominerer heile valet og dermed set andre spørsmål og sider av den kyrkjelege verksemda i skuggen.

Valråd og administrasjon i bispedømmet arbeider bevisst og målretta med kyrkjedemokratiet, både gjennom å delta i arbeidet med valordningar nasjonalt, leggja til rette for val lokalt og å vere ein administrasjon som arbeider ryddig og godt saman med dei som er valt til å ha politisk ansvar.

Ei anna utfordring for kyrkjedemokratiet er at valet konkurrerer med mange andre saker om merksemd i media. At valet er eit personval, gjer at veljarane får mykje å setja seg inn i, noko som gjer at mange av dei minst motiverte ikkje bruker stemmeretten. Det skjer også viss dei opplever at det ikkje er så mykje som står på spel i valet, men at det viktigste for dei vil vere på plass uansett. Valet skal vere ope, men desse tinga gjer at lågare valdeltaking enn i politiske val ikkje utan vidare er dramatisk.

I sum opplever vi at dei grunnleggjande rammene for godt kyrkjedemokrati er på plass, samtidig som både ordningar og bruken av dei er under utvikling og må arbeidast vidare med. Ikkje minst er det viktig å engasjera veljarane og å vidareutvikla den demokratiske kulturen i kyrkja, både i samband med val og i den daglege styringa av kyrkja. Samtidig må heller ikkje den demokratiske strukturen bli så tungrodd og ressurskrevjande at uforholdsmessig mykje energi går med til tunge prosessar som kunne vore løyst enklare og betre utan å gå ut over grunnleggjande demokratiske ideal.

Biskopen i Sola ruinkyrkje

IV Styring og kontroll i verksemda

1. Ei overordna vurdering av opplegg for styring og kontroll

Mål- og resultatstyring er eit grunnleggjande styringsprinsipp for Stavanger bispedømmeråd. Samla resultatoppnåing er god, jf. del III.

Stavanger bispedømmeråd har i fleire år arbeidd med å bygge opp eit hensiktsmessig system for styring og kontroll basert på blant anna DFØ sine metodar. Den overordna risikovurderinga leiinga gjennomfører årlig viser at risikobildet gjennomgåande ikkje er kritisk, men vi vil peike på to særlege utfordringar:

- Oppslutning om kyrkja si dåpshandling er fallande.
- Rekrutteringa til prestestillingar er på veg ned mot eit kritisk nivå på grunn av store behov i samband med forventna avgang til pensjon i prestegruppa.

Leiinga sin årlege gjennomgang av status på styring og kontroll viser at system, rutinar og prosessar, gjennomgåande fungerer godt. Følgjande punkt er vurdert spesielt:

- Verksemda si evne til å oppnå fastsette mål i tråd med Den norske kyrkja sitt oppdrag.
- Verksemda si evne til å oppfylle overordna krav om effektiv ressursbruk
- Om sentrale risikofaktorar er innanfor eit akseptabelt nivå

Gjennomgangen viser at tiltak som er gjennomført tidlegare gjennomgåande verker som forventna. Tidlegare merknadar frå Riksrevisjonen er følgt opp med korrigerande tiltak, jf. omtale nedanfor.

Den overordna risikovurderinga og gjennomgangen av status for styring og kontroll er dokumentert i tråd med gjeldande krav i økonomiregelverket.

Det er for økonomiforvaltninga utarbeidd rutinar som skal redusere risikoen for misleghald.

I tillegg til dei etiske standardane som gjeld for statleg verksemd, ligg det føre eigne etiske retningslinjer for verksemda.

Vi vurderer eigen beredskap som god med omsyn til handtering av moglege sikkerheitshendingar innanfor våre ansvars- og myndigheitsområder. Det ligg føre planverk og øving har vist at varslingsrutinane ved ulukker og større hendingar fungerer etter intensjonen.

2. Nærmare omtale av vesentlege forhold knytte til styring og kontroll:

Oppslutning om kyrkja si dåpshandling er fallande, noko som har vore eit kritisk risikoområde med mykje fokus i 2014. Dette har gjeve seg utslag i prioriteringar og ressursbruk. Oppfølging av denne utfordringa i 2014 er omtalt i del III.

Tabellen viser aldersfordelinga innan presteskapet i Stavanger bispedømme:

Under 40 år		40 - 49 år		50 -59 år		Over 60 år		Totalt
Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.	Pst.	Ant.
16	15 %	19	18 %	37	35 %	34	32 %	106

Tabellen viser at 32 % av prestane er 60 år, og at det vert stort behov for å rekruttere nye prestar i åra som kjem. Ettersom færre og færre prestar vert utdanna, kan vi kome til eit punkt der det ikkje vert mogeleg å rekruttere prestar til alle stillingar. Ei styring som sikrar rekruttering til prestestillingar vert derfor avgjerande i åra som kjem.

C) Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

Oppfølging av revisjonsmerknadar frå Riksrevisjonen

Riksrevisjonen hadde ingen vesentlege merknader til rekneskapen for 2013. Riksrevisjonen peikte på forhold som er følgt opp og korrigerande tiltak satt i verk:

- ✓ Midlar som over tid har blitt akkumulert i Stiftelsen Stavanger bispedømme er ført tilbake til statsrekneskapen i 2014. Praksis med overføring av ubrukte midlar til Stiftelsen Stavanger bispedømme er avslutta frå og med rekneskapsåret 2013.
- ✓ Rutinar for krav til dokumentasjon av formål ved flyreiser og kjøp av mat er innskjerpa.
- ✓ Alle tilsette har nå arbeidsavtale, også dei som har vore lenge i teneste.
- ✓ Rutinar for offentlege anskaffingar er innskjerpa, og dei tilsette er minna på kva krav som gjeld.
- ✓ Rutinar for utbetaling av forskot er innskjerpa.

Stavanger bispedømmeråd er av den oppfatning at tiltaka har retta opp dei svake punkta som Riksrevisjonen har peika på.

Fellesføringar i staten

Det er rapportert tidstjuvar gjennom det statlege rapporteringssystemet. Vår rapportering har peika på utfordringar knytt til ulike datasystem som ikkje fungerer saman.

HMS/arbeidsmiljø

Stavanger biskop arbeider målretta for å skape eit godt arbeidsmiljø. Det vert arbeidd etter eigen plan for HMS-arbeid. Det er gjennomført arbeidsmiljøundersøking blant dei tilsette prestane. Undersøkinga viser at arbeidsmiljøet jamt over vert opplevd som godt. Det er avdekka at arbeidstakarar som oppfyller krava for sjukmelding likevel går på arbeid, og då særleg for å utføre arbeidsoppgåver i samband med kyrkjelege handlingar. Tiltak er sette i verk for å sikre at ordninga for eigenmeldingar vert nytta meir etter intensjonen

Stavanger biskop og Stavanger bispedømmeråd har inngått IA-avtale. Sjukefråveret både i 2013 og 2014 var på 2,8 %. Det ligg føre planar som skal sikre eit fortsatt lågt sjukefråver.

Likestilling

Kvinneandel i presteskapet, 2010 – 2014:

	Faste prestestillinger 2014			2013	2013-2014	2010	2010-2014
	Kvinner	Totalt	Kvinneandel	Kvinneandel	Endring	Kvinneandel	Endring
Stavanger	18	106	17,0 %	15,00 %	1,98 %	15,4 %	1,6 %

Statistikken viser at i faste prestestillinger i Stavanger bispedømme er kvinnedelen 17 %. Dette er lågt samanlikna med andre bispedøme. Landsgjennomsnittet er 29,9 %.

Stavanger bispedømmeråd har gjort vedtak om at ein ønskjer å tilsette fleire kvinner i prestestillinger. I alle utlysningar vert kvinner oppmoda om å søkje, og ein arbeider med å leggje arbeidstilhøva betre til rette for kvinner.

Kvinneandel - søknader og tilsettinger 2014:

Søknader			Tilsettinger		
Antall søknader	Herav fra kvinner	Kvinneandel	Antall tilsettinger	Herav kvinner	Kvinneandel
42	11	26 %	8	3	38 %

I tilsettingane i 2014 var 38 % av dei tilsette kvinner, noko som gjer at det prosentvise talet på kvinner i prestestillinger er i auke. Likevel er det viktig å styre tiltak og ressursar for å sikre ei raskare auke i talet på kvinner i prestestillinger. Det statlege dokumentet «Aktivitets- og rapporteringsplikt etter likestillings- og diskrimineringslovverket» blir implementert i 2015.

Ved bispedømmekontoret er det ei jamn fordeling mellom talet på kvinner og talet på menn.

Rekruttering av personar med nedsett funksjonsevne er særskilt nemnt i HMS-handlingsplanen. Det har blitt rekruttert arbeidstakarar med annan etnisitet i 2014.

Når det gjeld områda religion og seksuell orientering har vi ein tilsettingspolitikk som er innanfor det regelverket som gjeld for trdomssamfunn.

V Vurdering av framtidsutsikter

Under overskrifta: «Meir himmel på jord» har vi i Stavanger bispedømme teke fatt på eit nytt arbeidsår. Vi ønskjer å vere ei kyrkje som formidlar tru, opnar seg, tener og deler.

Vi er opptekne av kyrkjelydsutvikling, gudstenesteliv, folkekyrkja, inkludering, samfunnsengasjement lokalt og i stort, diakoni, kultur, ungdom og trusopplæring.

Trusopplæringsreforma er nå innført i alle sokn i bispedømmet, og er på veg inn i ein ny fase. Fleire og fleire av kyrkjelydane melder at trusopplæringarbeidet er det som sterkast utfordrar og utviklar kyrkjelydsarbeidet. Å arbeide med tilsette og frivillige sitt eigarskap til trusopplæringsarbeidet vert sentralt i tida som kjem. Planane for trusopplæringsarbeidet i sokna skal setjast fullt i verk og gje eit dekkjande tilbod til alle døypte.

Vi vil ha sterkt fokus på dåp. Dåpsaksjonen som starta i 2014 er godt i gang, og vil prege 2015 også. Når dette arbeidet nå også er i gang i fleire bispedømme, håpar Vi å kunne samarbeide og utveksle erfaringar og ideear med andre.

Vi ser at det gjer gode utslag å samarbeide om konfirmantarbeidet i kyrkjelydane i Haugesund. Derfor vil vi prøve å leggje til rette for liknande samarbeid mellom andre kyrkjelydar i byane. Det er samanhengen mellom konfirmasjon og dåp. Også derfor er det viktig å satsa på konfirmantarbeidet.

Etter arbeidet med gudstenestereforma har vi også ønska å satse på innhaldet og gjennomføringa av gudstenestene. Vi trur dette er viktig for å skape eit levande og attraktivt gudstenesteliv. Vi ser fram til å sjå verknaden av at nesten alle prestar har arbeidd konkret med formidling og teologi gjennom etterutdanningsprosjektet i forkynning.

For bispedømmeadministrasjonen vil det bli viktig å følgja opp forvaltningsreforma. Det vil bli endringar i arbeidsoppgåvene til ein del av staben ved bispedømmekontoret, og forvaltningsreforma krev at vi set av kapasitet. Vi ønskjer å balansere tryggleik og utfordringar for å halda på medarbeidar med svært høg kompetanse, i ei tid med endringar.

Det er stort behov for å utvikle den interne kommunikasjonen i kyrkja. Dei tilsette i verksemda er spreidd på mange lokalsjonar. Vi merkar allereie at det er stort behov for å fortelje kva som skjer og når det skjer. Vi har forventningar til at nytt intranett kan verte eit godt reiskap i dette arbeidet. På tvers av arbeidsgjevarlinjene treng vi ein felles kommunikasjonsplattform, på alle nivå.

Vi trur at kyrkjemedlemmane kan vera trygge på at dei også framover vil oppleve ei kyrkje som stiller opp og er til stades når dei ønskjer det. Kvalitet, omsorg og respekt for den einskilde er grunnverdier når vi møter menneske i kyrkjelege handlingar. Dei som kjem til kyrkja vil også oppleve gode gudstenester, spennande trusopplæring, inkludering og diakoni, eit variert konfirmasjonstilbod, eit reelt kyrkjedemokrati og lokale kyrkjelydar som preger lokalsamfunnet med mange tilbod. Kyrkja er også til stades i kulturen, særskilt med konsertar, men i aukande grad med andre arrangement. Pilegrimsrøyrsla er under utvikling og utbygging. Kyrkja spelar ei aktiv rolle i dialog mellom ulike livssyn, for å skapa auka forståing og gjensidig respekt.

At dette skal vere på plass, forutset ei fungerande presteteneste og kyrkjeleg tilsette som trivst og engasjerer seg i det daglege. Vi veit at kyrkjeleg tilsette er sterkt personleg motiverte for oppgåvene og brukar mykje av seg sjølv i arbeidet. Det er ei gåve til kyrkja, som vi må ta vare på ved å leggja godt til rette som ein god arbeidsgivar. Nokre gongar må vi også vera tydelege på at aktivitetsnivået må tilpassast ressursane, vera tydelege på kva aktivitetsnivå dei ressursane vi får gjev høve til, og kva vi kunne fått til med større satsing.

Vi vil styra økonomien i bispedømmet ut frå dei rammene vi får. I dei samanhengene der det høyrer heime, vil vi framleis peika på at vi gjerne skulle sett at ressursane til dei grunnleggjande oppgåvene for prestetenesta i Stavanger bispedømme var på gjennomsnittlig nivå, og ikkje eit godt stykke under som i dag. Å arbeida og synleggjera dette er ein del av rolla vår som arbeidsgjevarar for prestane og representantar for kyrkja og kyrkjelydane regionalt. Økonomisk sett er vi på ein stad der svekka rammer vil føra til uønska kutt i verksemd lokalt.

Vi vil verken unngå å ta utfordringa med nedgang i oppslutning om kyrkjelege handlingar eller sjå oss blinde på han. Den norske kyrkja er framleis ei kyrkje der nær ni av ti oppsøker henne ved gravferd, seks av ti vel dåp og konfirmasjon i, eitt av tre brurepar gifter seg i, med fleire tusen frivillige og over 700 000 gudstenestebesøk kvart år. Trusopplæringa er i ferd med å bli eit fast innslag i oppveksten for mange barn.

Gjennom alt dette formidlar Den norske kyrkja evangeliet om Jesus Kristus, om at kvart menneske har uendeleg verdi for Gud og for kvarandre, om at kvardagen skal levast i nestekjærleik, om at det finst både fellesskap og håp i dei mørkaste stundene i livet, og at dette fellesskapet mellom anna finst synleg i lokale kyrkjelydar, som tilbyr tru og fellesskap i heile bispedømmet.

Kyrkja, no som ofte før, har både endringsvilje og trygg identitet. Det er spennande og gjevande å vera kyrkje i 2015. Sjølv om vi ser og kjenner utfordringane, ser vi framtida lyst i møte, ut frå eit sterkt ønske om å bidra med kristen tru og praksis til at breidda av kyrkjemedlemmar og folk skal ha ein identitet festa i kjærleik og ein retning for livet vendt mot noko større enn seg sjølv. Å dela evangeliet og vera til stades så breitt som kyrkja er, er derfor ein god strategi for å skapa meir himmel på jord.

VI Årsrekneskap

Leiinga si kommentar til årsrekneskapen 2014

Formål

Stavanger bispedømmeråd er underlagt Kulturdepartementet. Stavanger bispedømmeråd er eit ordinært statleg forvaltningsorgan som fører rekneskap etter kontantprinsippet, slik det går fram av prinsippnoten til årsrekneskapen.

Hovudoppgåva for bispedømmerådet er regulert i kyrkjelova § 23: «Bispedømmerådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjeres for å vekke og nærme det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet mellom de enkelte menighetsråd og andre lokale arbeidsgrupper innen bispedømmet.»

Bispedømmerådets mynde- og ansvarsområde følgjer av kyrkjelova og gravferdslova, samt ved delegasjon av mynde frå Kulturdepartementet og Kyrkjemøtet. Viktige oppgåver for bispedømmerådet er knyta til prestetenesta og forvaltning av statlige tilskot. Bispedømmerådet skal vidare legge til rett for at Kyrkjemøtets mål og strategiar vert implementert i kyrkjelydane.

Stadfesting

Årsrekneskapen er avlagt i samsvar med føresegner om økonomistyring i staten, jf. rundskriv R-115 frå Finansdepartementet og krav frå Kulturdepartementet i verksemd- og økonomiinstruks for bispedømmeråda i Den norske kyrkja av 31.01.2013. Stiftsdirektøren meiner rekneskapen gir eit dekkande bilde av Stavanger bispedømmeråd sine disponible løyvingar, regnskapsførte utgifter, inntekter, egedelar og gjeld.

Vurdering av vesentlege forhold

I 2014 har Stavanger bispedømmeråd samla disponert løyvingar på utgiftssida á kr 87 477 000, jf. løyvingrapporteringa og note A. Mindreutgift for post 01 driftsutgifter ble kr 331 767, men etter justering for diverse inntekter og offentlege refusjonar har Stavanger bispedømmeråd netto ubrukte midlar på kr 4 748 312. Vi søker om å få overført mindreforbruket til neste år på post 01 iht. berekningar i note B. Det store mindreforbruket skuldast ekstraordinære forhold, og allereie ved utgangen av 2015 ventar vi at størsteparten av denne reserven er brukt opp. Planlagt bruk er:

- ✓ Ei storstilt satsing på etterutdanning for presteskapet med fokus på forkynning. Studieopplegget er i utgangspunktet obligatorisk for alle statlege prestar, og vil gi 5, 10 eller 15 studiepoeng i homiletikk. Samla kostnadsramme kr 2,8 millionar.
- ✓ Akkumulert husleige (kr 570 000) for fellesareal i Statens Hus som ikkje er betalt grunna rettstvist.
- ✓ Lønns- og personalgjeld og generelt produktivitetsskrav til alle statlege verksemdar i 2015.

Lønns- og personalgjeld som blir finansiert av eksterne samarbeidspartnarar blir ført på oppdragskonti (post 21/02). I alt har vi tolv kombinerte prestestillingar og to kombinerte stillingar i administrasjonen. Kurs og samlingar med eksterne inntekter blir også bokført på oppdragskonti. I 2014 var bokførte inntekter på post 02 lik bokførte utgifter på post 21.

Forvaltning og utbetaling av tilskot følgjer eige regelverk fastsett av departementet, jf. Økonomiregelverket i Statens Hus. Stavanger bispedømmeråd har utbetalt 100 % av løyvinga på kr 12 662 000 på post 77 – tilskot til undervisning, diakoni og kyrkjemusikk. For post 75 – tilskot til

trusoppplæring, er kr 27 521 000 utbetalt av løyvinga på kr 28 358 000. Vi søker Kyrkjerådet om å overføre unytta tilskotsmidlar på kr 837 000 til neste år på post 75.

Artskontorapporteringa viser at netto utgifter til drift og investeringar, eksklusiv utbetalingar av tilskot, summerte seg til kr 79 090 688 i 2014. Dette er ein reduksjon på kr 1,1 millionar samanlikna med 2013. Hovudårsaka er tilbakeføring av midlar frå Stiftelsen Stavanger bispedømme med kr 3,8 millionar. Spesifikasjon av innbetalingar, ref. note 1.

Utbetalingar til lønn og sosiale utgifter var på kr 77 687 597, mot kr 75 073 775 i 2013. Hovudforklaring på denne auken er sentralt og lokalt lønsoppgjer 2014. Lønn utgjer 86,2 % av samla driftsutgifter. Lønn brukt i prestetenesta utgjer 75 % av samla driftsutgifter. Lønnsutgifter per årsverk er redusert frå kr 643 308 i 2012 til kr 641 037 i 2014.

Totalt er det investert i nytt IKT-utstyr for kr 355 964 i løpet av 2014. Kr 153 940 av denne investeringa er kjøp som enkeltvis hadde ein innkjøpspris på meir enn kr 30 000, ref. note 3.

Andre utgifter til drift har auka med kr 1,1 millionar målt mot fjoråret, ref. note 4. Årsaka er at det ikkje blei betalt ut refusjon for sekretærhjelp til prostane i 2013. Praksis tidligare har vore å betale ut slik refusjon til fellestråda på forskot. Denne praksisen blei avvikla i 2013, følgjeleg ble utgiftene unormalt låge i 2013 då prinsippendinga ble implementert.

Mellomvære med statskassen utgjorde per 31.12.14 kr 3 540 721. Oppstillinga i artskontorapporteringa syner at mellomvære i hovudsak består av skuldig skattetrekk. Forutan rapportert mellomvære har verksemda til gode fordringar på kr 297 012 som ikkje er betalt og derfor ikkje framkjem som inntekter i årsrekneskapen, jf. note 6.

Tilleggsopplysningar

Riksrevisjonen er ekstern revisor og stadfestar årsrekneskapen. Årsrekneskapen er ikkje ferdig revidert per d.d. Vi reknar med at melding frå revisor vil bli klar i løpet av 2. kvartal 2015. Meldinga er ikkje offentleg før Stortinget har mottatt Dokument 1 frå Riksrevisjonen, men vil bli publisert på våre nettsider så snart dokumentet er offentleg.

Stavanger, 1. mars 2015

Berit Espeset
Leiar, Stavanger bispedømmeråd

Jorunn Kraft Vistnes
Stiftsdirektør

Prinsippnote

Årsrekneskapen for Stavanger bispedømmeråd er utarbeidd og avlagt etter nærare retningslinjer fastsatt i Bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), fastsatt 12. desember 2003 med endringar, seinast 18. september 2013. Årsrekneskapen er i tråd med krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærare bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsett av eige departement.

Oppstilling av løyvingrapporteringa omfattar ein øvre del med løyvingrapportering og ein nedre del som viser kva beholdningar verksemda står oppført med i kapitalrekneskapen. Oppstillinga av artskontorrapporteringa har ein øvre del som viser kva som er rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemder og ein nedre del som viser grupper av kontoar som inngår i mellomvære med statskassen.

Oppstilling av løyvingrapporteringa og artskontorrapporteringa er utarbeidd med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – dei grunnleggjande prinsippa for årsrekneskapen:

Rekneskapen følgjer kalenderåret

- a) Rekneskapen inneheld alle rapporterte utgifter og inntekter for rekneskapsåret
- b) Utgifter og inntekter er ført i rekneskapen med brutto beløp
- c) Rekneskapen er utarbeida i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingane av løyving- og artskontorrapporteringa er utarbeidd etter dei same prinsippa, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippa korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til korleis verksemdene skal rapportere til statsrekneskapen. Linja "Netto rapportert til løyvingrekneskapen" er lik i begge oppstillingane.

Alle statlege verksemder er tilknytt statens konsernkontoordning i Noregs Bank i medhald av krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte verksemder) blir ikkje tilført likviditet gjennom året. Når året er slutt blir saldoen på den einskilde oppgjørskonto nullstilt.

Løyvingrapportering

Løyvingrapporteringa viser rekneskapstal som verksemda har rapportert til statsrekneskapen. Den blir stilt opp etter dei kapittel og postar i løyvingrekneskapen som verksemda har fullmakt til å disponere. Oppstillinga viser alle finansielle egedelar og gjeld verksemda står oppført med i statens kapitalrekneskap. Kolonnen samla løyving, viser kva verksemda har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for ulike kombinasjonar av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste ei annan verksemd sin kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) blir ikkje vist i kolonnen for samla løyving, men er omtalt i note B til løyvingoppstillinga. Utgiftene knytt til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsrekneskapen og blir vist i kolonnen for rekneskap.

Belastningsfullmakter gitt til andre er inkludert i kolonnen for samla løyving, men blir ikkje bokført og rapportert til statsregnskapet frå verksemda sjølv. Belastningsfullmakter gitt til andre blir bokført og rapportert av verksemda som har mottatt belastningsfullmakta og blir derfor ikkje vist i kolonnen for rekneskap. Fullmaktene som verksemda har gitt til andre framkjem i note B til løyvingrapporteringa.

Artskontorapportering

Artskontorapporteringa viser rekneskapstall som Stavanger bispedømmeråd har rapportert til statsrekneskapen etter standard kontoplan for statlege verksemder. Stavanger bispedømmeråd har ein trekkrett for disponible løyvingar på konsernkonto i Noregs bank. Løyvingane skal ikkje inntektsførast og blir derfor ikkje vist som inntekt i oppstillinga.

Note 6 til artskontorapporteringa viser skilnadar mellom avrekning med statskassen og mellomvære med statskassen.

Oppstilling av løyvingrapportering for rekneskapsåret 2014

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samla løyving Rekneskap 2014	Meirutgift (-) og mindretgift
0340	Driftsutgifter	01	Driftsutgifter	A, B	86 192 233	331 767
0340	Spesielle driftsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	4 320 367	-3 367 367
0340	Tilskot til trusoppplæring	75	Tilskot	B	27 521 391	
0340	Tilskot til verksemd i Den norske kyrkja	77	Tilskot	B	12 662 000	
<i>Sum utgiftsført</i>					87 477 000	130 695 991
Inntekts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samla løyving Rekneskap 2014	Meirinntekt og mindreinntekt (-)
3340	Diverse inntekter	01	Driftsinntekter	A, B	5 597 264	2 912 264
3340	Inntekter ved oppdrag	02	Ymse	A, B	4 320 367	3 367 367
3340	Refusjon fødselspengar	16	Refusjon av foreldrepengar	B	487 576	487 576
3340	Refusjon sjukepengar	18	Refusjon sjukepengar	B	1 016 705	1 016 705
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29	Ymse		149 048	
5700	Folketrygda - arbeidsgivaravgift	72	Arbeidsgivaravgift		9 336 855	
<i>Sum inntektsført</i>					3 638 000	20 907 815
Netto rapportert til løyvingrekneskapen					109 788 176	
Kapitalkontoar						
60068501	Noregs Bank KK /innbetalingar				11 290 831	
60068502	Noregs Bank KK/utbetalingar				-121 066 308	
703877	Endring i mellomvære med statskassen				-12 700	
<i>Sum rapportert</i>					0	
Behaldningar rapportert til kapitalrekneskapen (201412)						
Konto	Tekst				2014	2013
6260	Aksjar				0	0
703877	Mellomvære med statskassen				-3 540 721	-3 528 021
						Endring
						0
						-12 700

Note A Forklaring samla løyving			
Kapittel og post	Overført frå i fjor	Løyving i år	Samla løyving
0340.01	482 000	86 042 000	86 524 000
0340.21	0	953 000	953 000
3340.01	0	2 685 000	2 685 000
3340.02	0	953 000	953 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og utrekning av mogleg overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Meirutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht belastningsfullmakter gitt til andre	Meirutgift(-)/ mindre utgift etter belastningsfullmakter gitt til andre	Standard refusjonar på inntektspostane 15-18	Meirinntekter iht meirinntektsfullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp * (Verksemda si del)	Mogleg overførbart beløp berekna av verksemda
0340.01	331 767	0	331 767	1 504 281	2 912 264	4 748 312	4 326 200	4 748 312
0340.21	-3 367 367	0	-3 367 367	0	3 367 367			0

*Maksimalt 5 % av årets samla løyving på driftspostene 01-29 kan bli ført over til neste år, samla for departementet sine egne midlar og for andre verksemder under same departement på lik kombinasjon av kapittel/post. Se rundskriv R-2/2013 for meir detaljert informasjon om overføring av ubrukte løyvingar.

Mottatte belastningsfullmakter

Stavanger bispedømmeråd har mottatt to belastningsfullmakter frå Kyrkjerådet for 2014.

- 1) Tilskot til trusoppplæring: Ei fullmakt på kapittel 0340 post 75 på kr 28 358 000. Stavanger bispedømmeråd har nytta kr 27 521 391 av belastningsfullmakta. Unytta midlar på kr 836 000 er det søkt til Kyrkjerådet om å få ført over til neste år.
- 2) Tilskot til verksemd i Den norske kyrkja: Ei fullmakt på kapittel 0340 post 77 på kr 12 662 000. Stavanger bispedømmeråd har nytta heile belastningsfullmakta.

Fullmakt til å bruke standard refusjonar knyta til lønn til å overskride utgifter

Verksemda har mottatt kr 1 504 281 i lønnsrefusjonar som er rapportert på kapittel 3340 post 16 og post 18. Lønnsrefusjonane inngår i berekning av mogleg overførbart beløp til neste år.

Mogleg overførbart beløp

Ubrukte midlar på kapittel 0340 post 01 summerer seg til kr 4 748 312. Beløpet er rett over grensa på 5 %. Mindreforbruket er eit resultat av ekstraordinære forhold, Stavanger bispedømmeråd har derfor søkt om å få overføre heile mindreforbruket til neste år. Berekninga av mogleg overførbart beløp viser Stavanger bispedømmeråd sin del av løyvinga på den enkelte kombinasjon av kapittel og post. Verksemda får tilbakemelding frå overordna departement om endeleg beløp som kan bli ført over til neste år. Departementet vurderer mellom anna om andre verksemder, eller departementet sjølv, disponerer midlar på same kombinasjonar av kapittel og post som verksemda. Grensa på 5 % av løyvinga gjeld for heile posten, og ikkje for kvar einskild verksemd, jamfør løyvingreglementet og det årlege rundskrivet om overførbare løyvingar (R-2).

Oppstilling av artskontorrapporteringa for 2014

	Note	201412	201312
Inntekter rapportert til løyvingsrekneskapen			
Innbetalinger frå tilskot og overføringar	1	756 380	778 580
Andre innbetalinger	1	9 183 307	4 446 871
<i>Sum innbetalinger</i>		9 939 687	5 225 451
Utgifter rapportert til løyvingsrekneskapen			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	77 687 597	75 073 775
Offentlege refusjonar lønn	2	-1 482 225	-1 179 497
Utbetalt til investeringar	3	153 940	0
Andre utbetalinger til drift	4	12 671 063	11 559 164
<i>Sum utbetalinger</i>		89 030 375	85 453 442
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringar		79 090 688	80 227 991
Tilskotsforvaltning og andre overføringar frå staten			
Utbetalinger av tilskot og stønadar	5	40 183 391	33 333 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og overføringar til andre</i>		40 183 391	33 333 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapittel			
5700 Folketrygda sine inntekter - Arbeidsgjvaravgift		9 336 855	9 071 564
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)		149 048	134 896
<i>Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapittel</i>		9 485 903	9 206 460
Netto utgifter rapportert til løyvingsrekneskapen		109 788 176	104 354 531
Oversikt over mellomvære med statskassen			
Eigdelar og gjeld		201412	01.01.2014
Skuldig skattetrekk	6	-3 560 764	-3 524 203
Anna gjeld	6	20 043	-3 818
Sum mellomvære med statskassen		-3 540 721	-3 528 021

Note 1 Inntekter rapportert til løyvingsrekneskapen for 2014

	201412	201312
<i>Innbetalinger frå tilskot og overføringar</i>		
Tilskot frå andre statlege verksemder	75 420	161 313
Tilskot frå organisasjonar og stiftelsar	680 960	617 267
Sum innbetalinger frå tilskot og overføringar	756 380	778 580
<i>Andre innbetalinger</i>		
Overført frå Stiftelsen Stavanger bispedømme	3 771 748	0
Lønnsrefusjonar	4 244 175	3 256 552
Kursinntekter	608 659	453 295
Anna driftsrelatert inntekt	558 725	737 024
Sum andre innbetalinger	9 183 307	4 446 871
Sum inntekter rapportert til løyvingsrekneskapen	9 939 687	5 225 451

Note 2 Lønn, sosiale utgifter og offentlege refusjonar lønn 2014

	201412	201312
<i>Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter</i>		
Lønn	67 084 431	64 421 120
Arbeidsgjevaravgift	9 336 855	9 071 564
Andre ytingar	1 266 311	1 581 091
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	77 687 597	75 073 775
<i>Offentlege refusjonar lønn</i>		
Sjukepengar og andre refusjonar	1 482 225	1 179 497
Sum offentlege refusjonar lønn	1 482 225	1 179 497
Årsverk:	116	109

Note 3 Utbetalt til investeringar 2014

	201412	201312
Datautstyr, inventar, verktøy og liknande	153 940	0
Sum utbetalt til investeringar	153 940	0

Note 4 Andre utbetalinger til drift 2014

	201412	201312
<i>Andre utbetalinger til drift</i>		
Husleige	1 865 529	1 449 600
Vedlikehold og ombygging av leigde lokale	0	239 185
Andre utgifter til drift av eieendom og lokale	268 256	312 609
Mindre investeringar i utstyr	194 204	228 481
Leige av maskinar, inventar og liknande	341 937	320 699
Kjøp av tenester frå eksterne	2 822 628	1 727 076
Reiser og diett	3 611 844	3 525 958
Kurs og etterutdanning	1 860 386	2 374 742
Andre driftsutgifter	1 706 279	1 380 814
Sum andre utbetalinger til drift	12 671 063	11 559 164

Note 5 Tilskotsforvaltning og andre overføringer frå staten 2014

	201412	201312
Tilskot til kyrkjelydar og felleusråd	40 183 391	33 333 000
Sum tilskotsforvaltning og andre overføringer frå staten	40 183 391	33 333 000

Note 6 Samanheng mellom avrekning med statskassen og mellomvære med statskassen 2014

	201412 <u>Bokført</u> avrekning med statskassen	201412 <u>Rapportert</u> mellomvære med statskassen	Skilnad
Omløpsmidlar			
Kundefordringar	297 012	0	297 012
<i>Sum</i>	297 012	0	297 012
Kortsiktig gjeld			
Skuldig skattetrekk	-3 560 764	-3 560 764	0
Anna kortsiktig gjeld	20 043	20 043	0
<i>Sum</i>	-3 540 721	-3 540 721	0
Sum	-3 243 708	-3 540 721	297 012

ⁱ Forsidefoto: Magnar Børnes.